

የጥበብ ሥነ ጽሑፍ 2ኛ መጽሐፍ

መግቢያ

የጥበብ ሥነ ጽሑፍ 2ኛ መጽሐፍ የተዘጋጀው የዕብራይስጥን ግጥምና ጥበብ ለመገለጽ ነው። መቼም የመጽሐፈ ኢዮብ፤ የመዝሙረ ዳዊትና የመጽሐፈ ምላሌ ይዞታዎች የብሉይ ኪዳን መክፈቻ በተባለው መጽሐፍ ተገልጿል፤ ይሁን እንጂ የዚህ መጽሐፍ ዓላማ ከዚህኛው መጽሐፍ ፍጹም ልዩ ነው።

መዝሙረ ዳዊት ከእስራኤል ሕዝብ አምልኮ /ሰገደት/ ዝግሬ፤ ልመና ወዘተ/ ጋር ያስተዋውቀናል። በውስጡ ያሉትን መዝሙራት ለየብቻቸው በግጥናት ፈንታ እስራኤላውያን እግዚአብሔርን እንዴት እንዳመለኩ በአጠቃላይ መልኩ እናጠናለን፤ ግለትም የእነርሱን አርአያ ልንከተልና በተመሳሳይ መንገድ እግዚአብሔርን ልናመልክ እንችላለን። የግጥም አጻጻፋቸውንም ጥበብ እናጤናለን።

መጽሐፈ ኢዮብ ራሱን የቻለ አንድ ድራማ ነው። ሰው እግዚአብሔርን እንዴት ግወቅ ይችላል የሚለውን ጥያቄ ይመልሳል። እዚህ ላይ ዋናው ነገር የኢዮብ መሰቃየት ሳይሆን ፍለጋው ነው። ኢዮብ እግዚአብሔርን ግጥሟት ይችላልን? ጓደኞቹስ እንዴት እንደሚያገኘው ሊነገሩት ይችላሉን? በምዕራፍ 40 ላይ የእነዚህን ጥያቄዎች መልስ እናገኛለን።

አንድ ሰው ከአምላኩ፣ ከቤተሰቡ ወይም ከኅብረተሰቡ ጋር ሰላም ሊኖረው የሚችለው አንዳንድ ሕጎችንና ደንቦችን ሲጠብቅ ብቻ ነው። ሰው በሰላም እንዴት መኖር ይችላል? የመጽሐፈ ምላሌ ዋና ዋና ትምህርቶች ምንድን ናቸው?

እያንዳንዱ ተግራ እነዚህን ሶስቱን የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ደጋግሞ ግንብብ ያስፈልገዋል። እያንዳንዱንም ጥያቄ አስተውሎ በጥንቃቄ መመለስ ይኖርበታል። እንግዲህ መጽሐፈ ኢዮብን፣ መዝሙረ ዳዊትንና መጽሐፈ ምላሌን በጥንቃቄ ስታጠና /ግጥናትህ/፣ እግዚአብሔርን በበለጠ እንድታውቅ እንዲያደርግህ ፀሎታችን ነው።

ምዕራፍ አንድ

የብሉይ ኪዳን ግጥም 1

ምዕራፍ ሁለት

መዝሙረ ዳዊት..... 5

ምዕራፍ ሶስት

የዕብራውያን የጥበብ ሥነ ጽሁፍ..... 19

ምዕራፍ አራት

ምሳሌ 33

ምዕራፍ አምስት

መልሶች..... 44

ምዕራፍ አንድ

የብሉይ ኪዳን ግጥም

አይሁድ ሦስት የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን የግጥም መጻሕፍት አድርገው ያይዋቸዋል። እነዚህ ሦስት መጻሕፍት መዝሙረ ዳዊት፣ መጽሐፈ ምሳሌ እና መጽሐፈ ኢዮብ ናቸው። መጻሕፍቱ ይህን ስም ያገኙት በአጻጻፍ አቀራረብ ሳይሆን በይዘታቸው ምክንያት ነው። በእነዚህ ሦስት መጻሕፍት እያንዳንዱ ጸሐፊ የእግዚአብሔርን እውነት ልዩ በሆኑ ቃላቶች ለማስተማር ይፈልጋል። ቃላቶቹ ጸሐፊው የሚላቸውን ነገሮች በሥዕላዊ አገላለጽ የሚያንፀባርቁ ናቸው። ይህም ማለት አንባቢው ሁለት ነገሮችን መመልከት አለበት ማለት ነው።

1. የጸሐፊው ጠቅላላ ሐሳብ ምንድን ነው? ዓላማው ምንድን ነው? ጠቅላላ ግጥሙ እንድንሰማ አለው። ስለዚህ አንባቢው ዓረፍተ ነገሮቹንና ቃላቶቹን ከመተርጎሙ በፊት ይህን ሐሳብ መረዳት ያስፈልገዋል። 2. ከዚያም ቃላቶቹና ሐረጎቹ መተርጎም ያለባቸው እንደግጥሙ አገባብ ዓላማ መሆን አለበት። ከዚህ ዓላማ ከለየናቸው ግን እውነተኛ ትርጉማቸውን ልናገኝ አንችልም።

በታሪክ መጻሕፍት ብዙ አጫጭር ምሳሌዎች እናገኛለን። ዘጸአት 15፡1-18፣ 20-31፣ ዘጥላ 10፡35-36፣ 21፡17-18፣ 27-30፣ ኢያሱ 10፡31፣ 2 ሳሙኤል 1፡17 ተመልከት። እነዚህ አጫጭር ግጥሞች ሁሉ እግዚአብሔር በጠላቶቹ ላይ ያገኘውን ድል ያንጸባርቃሉ። ሕዝቦቹ እግዚአብሔር የሠራላቸውን እንዲያስታውሱ የሚዘምሩአቸው መዝሙሮችም ነበሩ።

1. የዕብራውያንን የግጥም መጽሐፍ ልዩ የሚያደርገው ነጥብ ምንድን ነው?

2. የዕብራውያንን ግጥም የሚያነብ አንባቢ መጠንቀቅ ያለበት ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

3. በታሪክ መጻሕፍት ያሉት የአብዛኞቹ ግጥሞች ዓላማ ምንድን ነው?

የዕብራውያን ግጥም ከሌላ አገር ግጥም የተለየ መሆኑ ገልጽ ነው። ልዩነቱን ይበልጥ የሚያጎላው ደግሞ ግጥሙን የምናነበው በትርጉም ብቻ ስለሆነ ነው። ይህም ማለት አይሁድ ግጥም ብለው የለዩት ጽሑፍ ለእኛ ግጥም ሳይመስል ይችላል ማለት ነው። ስለዚህ ሦስት ነገሮችን ማስተዋል በጣም አስፈላጊ ነው።

1. በዕብራውያን ግጥም ስንኝ የሚባል እስከዚህም አይጠኝም። ስለዚህ የስንኝ አለመኖር የመተርጎምን ሥራ ያቃልላል።

2. ግጥሙ የተመሠረተው በሐሳቡ መሠረት እንጂ በመሥመሮቹ ተመጣጣኝነት አይደለም።

3. የግጥሙ ትኩረት በሐሳቦቹ ላይ እንጂ በድምፅ አቀራረቡ አይደለም። ይህ ደግሞ ከብዙ ሌሎች አገሮች ግጥም ልዩ ነው።

የዕብራውያን ቋንቋ ብዙ የሚጠብቁና የሚላሉ ታላት ስላሉት ለገጥም በጣም ምቹ ነው። ነገር ግን በዕብራውያን ስድ ንባብም ጠብቆ ስለሚነበብ አብዛኛውን ጊዜ ገጥሙን ከስድ ንባቡ ለመለየት ቀላል አይሆንም። የገጥሙን ቋንቋ ቃል በቃል መተርጎም ስለማይገባ ገጥሙን ከስድ ንባብ መለየት በጣም አስፈላጊ ነው።

4. የዕብራውያንን ገጥም ለመተርጎም የሚያስችግረን ነገር ምንድን ነው?

5. የዕብራውያንን ገጥም ልዩ እንዲሆን የሚያደርጉት ሶስት ነገሮች ምንድን ናቸው?

6. የዕብራውያንን ቋንቋ ለገጥም ምቹ እንዲሆን ያደረገው ባህርይ ምንድን ነው?

በዕብራውያን ገጥም በገልፅ የሚታየው ባህርይ፣ አንድን ሐሳብ በሁለት የተለያዩ መንገዶች መግለጹ ነው። ይህም የሚደረግበት ሁለት ዋና መንገዶች አሉ፡-

በአንደኛው የገጥም ዓይነት፣ የመጀመሪያን መሥመር ሐሳብ እንደገና ሁለተኛው መሥመር ይደገመዋል። ለምሳሌ መዝ. 82/83/፡4

ኑ ከሕዝብ እናጥፋቸው፤

የአስራሌል ስም አይታሰብ።

ኢሳይያስ 1፡3

እስራሌል ገን አላወቀም፤

ሕዝቧም አላስተዋለም።

በመጀመሪያውና በሁለተኛው መሥመር መካከል ልዩነት የለም። የአድግጩን ሐሳብ ለመሳሳብ እና ጸሐፊው የፈለገውን ክብደት ለመስጠት ሀሳቡን ሁለት ጊዜ ደጋግሞ ገልጾታል። ስለዚህ ጽሑፍን በምንተረጉምበት ጊዜ ሁለት የተለያዩ ሐሳቦች አድርገን መተርጎም የለብንም።

ሁለተኛው የገጥም ዓይነት ደግሞ የተቃረኑ ሐሳቦችን በሁለት መስመሮች ይገልጻል፤ ለምሳሌ መጽሐፈ ምሳሌ 1፡29

እውቀትን ጠልተዋልና፤

እግዚአብሔርንም መፍራት አልመረጡምና።

ሕዝቡ ሁለት የተለያዩ ነገሮችን አላደረገም። የሠራው አንድ ነገር ብቻ ነው። ነገር ግን የመጀመሪያው መሥመር ሥራውን በአዎንታ ሲገልጽ፤ ሁለተኛው ደግሞ በአሉታ ይገልጻል።

7. በዕብራውያን ገጥም ውስጥ ገልፅ የሆነው ባህርይ ምንድን ነው?

8. ይህ ባህርይ የተገለጸባቸው ሁለት መንገዶች ምንድን ናቸው?

በዕብራውያን ሥነ ገጥም ላይ ብዙ ጥናት ከተደረገ በኋላ ሌሎች ሦስት ዓይነት ገጥሞች ስለመኖራቸው ታውቀዋል። በአንደኛው ዓይነት ገጥም የመጀመሪያው መስመር

አቀራረብ ሥዕላዊ ሲሆን ሁለተኛው ዓረፍተ ነገር ደግሞ የመጀመሪያውን ዓረፍተ ነገር ትርጉም ይሰጣል።

ለምሳሌ መዝ. 41/42/፡1

ጥላ ወደ ውኃ ምንጭ እንደሚናፍቅ፡

አቤቱ እንዲሁ ነፍሱ ወደ አንተ ትናፍቃለች።

በሁለተኛው ዓይነት ግጥም ደግሞ የሁለተኛው መሥመር አንድ ወይም ሁለት ቃል ከመጀመሪያው መሥመር ይወሰዳል፤ የሦስተኛው መሥመርም ልክ እንደዚህ ያደርጋል።
ለምሳሌ መዝ. 28/29/፡1-2

«የአምላክ ልጆች ሆይ፤ ለእግዚአብሔር አምጡ፤

ከብርንፍ ምስጋናን ለእግዚአብሔር አምጡ።

የሰሙን ከብር ልብእግዚአብሔር አምጡ።

በትድስናው ሥፍራ ለእግዚአብሔር ሰገዱ።»

ጠቅላላ መዝ. 28/29/ አንብብ። ግጥሙም እንዴት እንደተቀመጠም አስተውል።

በሦስተኛው ዓይነት ግጥም ደግሞ አራት መሥመሮች አሉ። የመጀመሪያው መሥመር እና አራተኛው መሥመር አንድ ናቸው። እንዲሁም ሁለተኛውና ሦስተኛው መሥመር አንድ ናቸው። ለምሳሌ መዝ. 29/30/፡11-12

1. ከብረ ትዘምርላህ ዘንድ ዝምም እንዳትል፤

2. ልቅሶዬን ለደስታ ለውጥልኝ፤

3. ግቴን ተድደህ ደስታንም አስታጠቅኸኝ።

4. አቤቱ አምላኬ ለዘላለም አመሰግንሃለሁ።

የጸሐፊው ዓላግ ይህ መሆኑን በምንገነዘብበት ጊዜ ምስጋናውንና ደስታውን ለመተርጎም ቀላል ይሆናል።

9. መዝ. 41/42/፡1 መተርጎም ያለብን እንዴት ነው?

10. የመዝ. 28/29/ ግጥም የተመሠረተው እንዴት ነው?

11. በመዝ. 29/30/፡11 ግጥም ውስጥ ያለው ገልፅ ነገር ምንድን ነው? ምሁራን በዕብራውያን ግጥም ላይ ያላቸውን ጥናት በመቀጠል ግጥሙን በሁለት ይከፍሉታል። በአንደኛው ዓይነት ግጥም የመጀመሪያው መሥመር ቃላት ከሁለተኛው መሥመር ቃላት እኩል ይሆናሉ።

ለምሳሌ ፡-ኢሳይያስ 1፡3

«በሪ የገዢውን፡ አህያም የጌታውን፡ ጋጣ አወቀ፤

እስራኤል ገን አላወቀም፤ ሕዝቧ ምንም አላስተዋለም

በትርጉሙ ይህን ነገር ሁል ጊዜ ልናይ እንችልም ይሆናል። አንድ ጊዜ ከተገነዘብን በኋላ ገን መጽሐፈ ኢዮብን፤ መዝሙረ ዳዊትን እና መጽሐፈ ምሳሌን በምናነበበት ጊዜ ብዙ ልናስተውል እንችላለን።

ሁለተኛው ዓይነት ደግሞ በሁለት ቡድኖች ይከፈላል። በመጀመሪያው ቡድን የሰፈነው ሐሳብ ተመሳሳይ በሆነ መንገድ በሁለተኛው መስመር ይታያል፤ አንድን ሃሳብ በተለያዩ ቃላት ይገልጻል።

ለምሳሌ መዝ. 58/59/፡15

1. እነርሱም መብል ለመፈለግ ይበተኑ፤
2. ያልጠገቡ እንደ ሆነም ያንጎራጉራሉ።

በሁለተኛው ቡድን ደግሞ ለመጀመሪያው መስመር በፍጹም ተመጣጣኝ ያልሆነ ሐሳብ በሁለተኛው መስመር ላይ ይታያል።

ለምሳሌ መዝ. 22/23/፡4

1. በሞት ጥላ መከከል እንኳ ብሄድ
2. እንተ ከኔ ጋር ነህና

ክፉን አልፈራም፤

የመጀመሪያውና የሁለተኛው መስመር የተመሳሰለ ሐሳብ የላቸውም። በሁለተኛው መስመር ያሉት «ክፉን አልፈራም» የግሉት ቃላት በመጀመሪያው መስመር ተመጣጣኝ ቃል የላቸውም።

12. በትርብ ጊዜ የዕብራውያን ግጥም በስንት ትላልቅ ክፍሎች ተከፈለ?
13. ሙሉ ተመጣጣኝነት ልዩ እንዲሆን የሚያደርገው ባህርይ ምንድን ነው?
14. መዝ. 58/59/፡1 እና የመሳሰሉት ቁጥሮች የሚያመለክቱት ነገር ምንድን ነው?
15. በመዝ. 22/23/፡4 የተገለጸው ግጥም ልዩ እንዲሆን ያደረገው ምንድን ነው?

እላይ እንደተገለጹት ምሳሌዎች ሁሉ እጅግ ግልፅ ባይሆኑም፤ በዕብራውያን ግጥም ሌሎች ተመጣጣኝ ዓይነቶችም አሉ። ለምሳሌ መዝ. 26/27/፡1

1. እግዚአብሔር ብርሃኔና መድኃኒቴ ነው፤
2. እግዚአብሔር የሕይወቴ መታመኛዋ ነው።

እዚህ ላይ ያሉት ሐሳቦች አንድ አይደሉም፤ ነገር ግን ዳዊት በተለያዩ ቃላት አንድን ሐሳብ ለመግለፅ መሞከሩ ግልፅ ነው።

መዝ. 58/59/ ጠቅላላ አንብብ። በእያንዳንዱ ቁጥር በመጀመሪያውና በሁለተኛው መሥመር ያለውን ግልጽ ተመጣጣኝነትም አስተውል። የዕብራውያን ግጥም ልዩ እንዲሆን የሚያደርገው ባህርይ ይህ ተመጣጣኝነት ነው። የብዙ ቋንቋዎች ግጥም ሊተረጎም አይችልም። የዕብራውያን ግጥም ግን ልዩ ተፈጥሮ ስላለው ትርጉሙ ሳይለወጥ በብዙ ቋንቋዎች ሊተረጎም ችሏል። ይህም ማለት የዕብራውያን ግጥም እንደ ቅኔ መወሰድ የለበትም ማለት ነው። በዕብራውያን ግጥም ስንኝ ልናገኝ እንችላለን። በዕብራውያን ግጥም ልዩ እንዲሆን ያደረገው ግን አሰካኩና የራሳቸው ልዩ ጽሑፍ መሆኑ ነው።

አንዳንድ ምሁራን በዕብራውያን ግጥም ስንኝ ሊያገኙለት ሞክረው ነበር። ነገር ግን አሁንም ቢሆን እንደሌሎቹ አገሮች ግጥም ሊሆን አልቻለም። በኢሳያስ 5: 1-8 ያለውን መዝሙር አንብብ። ይህ ግጥም በዕብራውያን ግጥም ዜግ መኖሩን ያመለክተናል፤ ነገር ግን ይህ የተደረሰው እንደ ዕብራውያን ግጥም ሳይሆን ይችላል።

16. በመዝ. 26/27/: 1 የምናገኘው የግጥም አገላለፅ ዓይነት ምንድን ነው?

17. መዝ. 58/59/ ጥሩ ምሳሌ የሚሆነው በምንድን ነው?

18. በዕብራውያን ግጥም መፈለግ የሌለብን ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

መጽሐፈ ኢዮብ፤ መዝሙረ ዳዊት እና መጽሐፈ ምሳሌ የዕብራውያን ግጥም መሆናቸውን በምናስታውስበት ጊዜ መጽሐፈ ሳሙኤልን ወይም የሐዋርያት ሥራን እንደምናነብና እንደምንተረጉም ልናነባቸውና ልንተረጉማቸው አንጥካርም።

ምዕራፍ ሁለት

መዝሙረ ዳዊት

ክፍል አንድ

መግቢያ

1. የሰው ዘር የተፈጠረው በእግዚአብሔር ምሥል ስለሆነ የግምለክ ገፈት በውስጡ አለው። ይህም ማለት ሰው በቃልም ሆነ በሥራ ከእርሱ ለሚበልጥ ታዛዥ መሆኑን ያምናል ማለት ነው። ይህ አምልኮት በግንኛውም ባሕል ያለ እና በተለያዩ መንገዶች የሚገለጽ ነው።
2. ሰው እግዚአብሔርን ካወቀ ሕይወቱና ቋንቋው ይለወጣሉ። የእግዚአብሔር ጸጋ ግንኛውንም የሕይወቱን አቅጣጫ ይለውጣል። እርሱም እግዚአብሔርን የግምገሳ ግዴታ እንዳለው ይሰማዋል። ይህ እንደገና የእግዚአብሔርን መልካምነት የሚያረጋግጥ ይሆናል። ይህ በእውነተኛ ግንኙነት መመሥረት ምልክት ነው።
3. ይህ አዲስ ግንኙነት እግዚአብሔር ምን እንደሠራለት በይበልጥ እንዲገነዘብ ያደርገዋል። የግያመሰገን ሆኖ ሳለ ብዙ መልካም ነገሮች እንደተቀበለ ይገነዘባል። እነዚህን ነገሮች ያገኛቸው ከመጠየቁ በፊት እና ስሕተት ያለበት መሆኑን ይገነዘባል። ለዚህ ሁሉ እግዚአብሔርን ማመስገን ይገደዳል።

4. አምልኮት! ሙገሳ እና ምስጋና ሰው ውድቀቱን እንዲገነዘብ ያደርጉታል። የእግዚአብሔር መንፈስ እና ቃል የወደቁበትን ያሳያቸዋል። ውድቀታቸውን እና ስህተታቸውን እንዲያምኑ ይገደዳሉ። ይህን የሚያደርጉት የእግዚአብሔርን ይቅርታ ለግጥኙት ነው።
5. በዚህ መንገድ እግዚአብሔርን የሚያመልኩ ሰዎች ለሌሎች እንዲጸልዩ ሥልጣን ተሰጥቶአቸዋል። እግዚአብሔር በዚች ዓለም በሚሠራው ሥራ ይሳተፋሉ። በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር ፍቅር! ጸጋው እና ኃይሉ የእርሱ በሆኑት ሰዎች ይገለጻል።

ጥያቄዎች

1. ሰው አንድን ነገር ለግምልክ የሚፈልገው ለምንድን ነው?
2. ግምልክ ግለት ምንድን ነው?
3. በእግዚአብሔር እና በሰው መካከል እውነተኛ ግንኙነት መመሥረቱ የሚነገረን ምልክት ምንድን ነው?
4. ሰው እግዚአብሔርን በሚያመሰግንበት ጊዜ የሚገነዘበው ነገር ምንድን ነው?
5. በጸሎት ጊዜ ንስሐ እንድንገባ የሚመራን ምንድን ነው?
6. እግዚአብሔርን ከምስጋና እና ከንስሐ መግባት ጋር ለሚያመልኩ ሰዎች የተሰጠ ሥልጣን ምንድን ነው?

ክፍል ሁለት

በመዝሙረ ዳዊት የተሸፈነው ትምህርት

1. አምልኮ:- ይህ በእግዚአብሔር መገለጥ ላይ የተመሠረተ ነው። ሰዎች የግያውቁትን ነገር ሊያመልኩ አይችሉም። አብዛኛው ጊዜ አምልኮ የሚታየው በተግባር ነው። ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት እውነተኛ ቦታቸውን ለማረጋገጥ የሚያደርጉትን ነገር አስተውሉ። የእግዚአብሔርን ታላቅነት ለማሳየት የሚሉትንም ነገር አስተውሉ።
2. ሙገሳ:- በመዝሙረ ዳዊት ውስጥ ሙገሳ የተያያዘው ከሙዚቃ ጋር ነው። ሙገሳ የሚሰጠው ለእግዚአብሔር እና ለሠራቸው ነገሮች ነው። ሙገሳ በተለይ ከሙዚቃ ጋር የሚያያዘው፣ እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ ያደረጋቸውን ታላላቅ ሥራዎችን ከሚያስታውሱበት ዓመታዊ በዓላት ጋር ነው።
3. ምስጋና:- ይህ አብዛኛውን ጊዜ የሚመሠረተው እግዚአብሔር ለገለሰበች ፍላጎት ለሚያደርገው ምላሽ ነው። በቃላት ወይም መሥዋዕት በማቅረብ ይገለጻል። ሰዎች ምስጋናቸውን እንዴት እንደሚገልፁና ለምን እግዚአብሔርን እንደሚያመሰግኑ አስተውሉ። አብዛኛውን ጊዜ የምስጋናው በዓል የሚካሄደው በወኪል ነው፣ አንድ ሰው መላውን ቡድን ወክሎ ምስጋና ያቀርባል።

4. ንስሐ መግባት - ዋና ሐሳባቸው ንስሐ መግባትን የሚያመለክት አንዳንድ መዝሙሮች አሉ። ነገር ግን ሐሳቡ በብዙ የመዝሙረ ዳዊት ክፍል ይገኛል። ያለንስሐ መግባት እውነተኛ አምልኮ፣ ሙገላ እና ምስጋና ሊኖር አይችልም። ንስሐ መግባቱ በገለሰብ ደረጃ ወይም በአንድነት ሊሆን ይችላል። ይህም ንስሐ በእግዚአብሔር ላይ ወይም በገለሰብ ላይ ለተፈፀመ ጋጢአት ሊሆን ይችላል።
5. የልብ ጸሎት ወይም አቤቱታ፣ እግዚአብሔር ስለተናገረ በተስፋው መሠረት እንዲሠራልን ልንጠይቀው እንችላለን። እግዚአብሔር ፈቃዱን አሳይቷል። እኛም ይህን መሠረት በማድረግ ለእኛ ወይም ለሌሎች አንዳንድ ነገሮች እንዲደረግልን እንጠይቃለን። የእግዚአብሔርን ዕቅድ እና ዓላማ በምናውቅበት ጊዜ ጥያቄያችንን ይመልሳል።
6. በአንዳንድ ቦታዎች ዘማሪው እግዚአብሔር በቶሎ እንዲፈርድ ይጠይቃል። ይህ ቁጣ ወይም ትዕግሥት ማጣት ሊመስለን ይችላል። ነገር ግን አይደለም። እግዚአብሔር ክፋት ሠሪዎችን እንዲፈርድ ጸሐፊው ይፈልጋል። የተጨቀኑት ነፃ ሆነው እንዲያይ ይፈልጋል። በጋጢአት ተሸንፎ የእግዚአብሔር ፍትሕ እንዲሰናን ለማየት ይጓጓል።

ጥያቄዎች

1. ሰው እግዚአብሔርን ከማምለኩ በፊት አስፈላጊ የሚሆነው ምንድን ነው?
2. በብሉይ ኪዳን የሙገላ ሁለት ባሕርዮች ምንድን ናቸው?
3. በብሉይ ኪዳን ምስጋና የሚገለጸው እንዴት ነው?
4. ጥፋትን የማመን ጥንድ አስፈላጊነት ምንድን ነው?
5. ሰው ለእግዚአብሔር ጥያቄ የሚያቀርበው ምንን መሠረት በማድረግ ነው?

ክፍል 3

እስራኤል በአምልኮው ያላት ልምድ

እውነተኛ አምልኮ

1. ኖኅ እና ቤተሰቦቹ ከጎርፍ በኋላ ከመርከቡ በወጡ ጊዜ እግዚአብሔርን መሥዋዕት በማቅረብ አመለኩ፣ ዘፍ. 8:20-22
2. የአብርሃም ሠራተኛ ለይስሐቅ መሸራ ባገኘ ጊዜ እግዚአብሔርን አምገሰ፣ ዘፍ. 24:26፣ 52
3. በአኒኤል እግዚአብሔር እንዲባርከው ያዕቆብ ለመነ፣ ዘፍ. 32:26
4. ዲቦራ እና ባርት የሙገላ ዘፈን ዘመሩ፣ መላፍ. 5
5. ሐና የሙገላ ጸሎት ጸላዮችና ልጅዋንም ሳሙኤልን ሠዋች፣ 1ኛው. 2:1-10

6. ዳዊት እግዚአብሔርን አመሰገነ፤ ለእርሱም ቤት እንዲሠራለት ጠየቀ፤ 2ኛው. 7: 18-29
7. ዳዊት ከሳላል እንዲድን የዘረነው ሙገሳ፤ 2ኛው. 22: 1-51
8. ሰሉሞን ለጥበብ ጸለየ፤ 1ኛነገሥት 3: 4-9 ሰሉሞን ሕይወቱን በማምለክ፤ በማምገስ እና በማመስገን አዋለ፤ 1ኛ ነገሥት 8: 22-26
9. ኤልያስ በቀርጄሉስ ተራራ ጸለየ፤ 1ኛ ነገሥት 18: 36-37
10. ዕዝራ የሕዝቡን ኃጢአት በማመን ጸለየ፤ ዕዝራ 9: 5-15
11. ነሆም ጸለየ፤ አምገሰም፤ ነሆም 1: 5-11
12. ሰናክራም ባስፈራራ ጊዜ ሕዝቅያስ ደብዳቤውን በእግዚአብሔር ፊት በመዘርጋት አመለከ፤ ጸለየም፤ ኢሳ. 37: 14-20
13. አይሁድ ወደ ኢየሩሳሌም እንዲመለሱ ብሎ ዳንኤል ጽመ፤ ጸለየም፤ ዳንኤል 9: 4-19
14. የዕንባቆም ጸሎት፤ ዕንባቆም 3: 1-19

እውነተኛ ያልሆነ አምልኮ

1. የወርቅ ጥጃ፤ ዘጸአት 32: 4
2. እስራኤላውያን በዓልን እና አስታርትን አመለኩ፤ መላፍ. 3: 7
3. ለማምለክ ብሎ ኢዮርብዓም ጥጃዎችን ሠራ፤ 1 ነገሥት 13: 32
4. አክዓብ በዓልን አመለከ፤ 1 ነገሥት 16: 31
5. እስራኤል ወደ ግዞት የሄደው በጣአት አምልኮት ምክንያት ነው፤ 2 ነገሥት 17: 12
6. አጄስያስ የሴይርን አማልክት አመጣ፤ ለእነርሱም ሰገደ፤ 2ኛ ዜና 25: 14-15

ጥያቄዎች

1. ኖኅ እና ሕዝቅያስ እግዚአብሔርን ያመለኩት እንዴት ነበር?
2. ዲቦራ እና ባርቅ እግዚአብሔርን ያምገሱት እንዴት ነበር?
3. ለዳዊት ያልተፈቀደለት ልመና ምን የጂል ነበረ?
4. ኤልያስ ቀርጄሉስ ተራራ የጸለየው ለምንድን ነበር?
5. እዝራ የተናዘዘው ምንድን ነበር?
6. እስራኤል እንድትማረክ ያደረጋት ምንድን ነበር?

ክፍል 4 በአሁኑ ዓለም ያለ ተመሳሳይ ሁኔታ

1. ሰው ለግምገማ ያለው ፍላጎት በአሁኑ ዓለምም ገልፅ ነው። ነገር ግን እግዚአብሔርን በግምገማ ፈንታ ብዙዎች ሰውን ይከተላሉ፤ ያመልካሉም። ያ ሰው ደግሞ ተለምሬት እንዲሠራላቸው ይጠበቃሉ። ሰው እግዚአብሔርን በግምገማ አስበት ጊዜ የእርሱ ፍጥረት ያመልካል። ሰው አንድን ነገር ወይም ሰውን ግምገማ አለበት።
2. ሰው በክርስቶስ በኩል ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም ካገኘ በኋላ ከልቡ ምስጋና ይፈልቃል። ግንኙዎቹ ትውልድ ለእግዚአብሔር ያለውን ሙገሳ በደንብ የሚገልጽበትን የሙዚቃ ዓይነት ይፈጥራል። ሙዝሙረ ዳዊት በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የተጻፈ የሙገሳ ግሕሌት ነው። ስለዚህ እኛም እግዚአብሔርን ለግምገማ ልንጠቀምበት እንችላለን።
3. ሰዎች ምስጋናቸውን በተለያዩ መንገዶች ይገልጻሉ። ሰው ያለውን ለሌሎች መስጠት ለሌሎች መልካም በመሥራት ምስጋናውን ለእግዚአብሔር ለመገለጽ የሚጠቀምበት መንገድ ነው። እግዚአብሔር ለእኛ ብዙ ነገር ስለሠራለን እኛ ደግሞ ለሌሎች ለመርዳት ውለታ ያለን ይመስለናል። እኛ ምስጋና ካልሰጠን ያገኘው ደስታ የሚገባን ወይም እኛ ራሳችን የፈጠርነው ይመስለናል። ምስጋና መስጠት በእግዚአብሔር ላይ ያለንን ገዴታ ያስታውሰናል።
4. ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ግንኙነት የሚያድገው በግምገማ በግምገማና በግመስገን ነው። ከዚያም የእግዚአብሔርን ቅዱስነትና የበላይነት ይበልጥ ይረዳል፤ በራሱ ሕይወትም ያለው እወት እና ፍላጎት በበለጠ ይሰግጣል። ይህም ኃጢአትን ወደ መናዘዝ ያደርሳል። ሆኖም ይህ ኃጢአት ጤነኛ ወይም ጤነኛ ያልሆነ ሊሆን ይችላል። ያለ ይቅርታ መናዘዝ ምንም ነገር ሊያስገኝ አይችልም። ሰዎች ምን መናዘዝ እንዳለባቸው፤ ለግን እንደሚናዘዙና እንዴት መናዘዝ እንደሚገባቸው ግወቅ አለባቸው።
5. ብዙ ሰዎች ሌሎችን ለመርዳት ይፈልጋሉ። አነዳንዶችም ሌሎችን ይባርካሉ። ሌሎች ደግሞ ለዚህ ሲሉ ከታብ ያንጠለጥላሉ፤ ነገር ግን ዋናው እርዳታ ለሌሎች መጸለይ ነው። ስለምን እንደምንጸለይ ሁል ጊዜ ግሰብ ያስፈልጋል። ዳዊት እና ሌሎች ሰዎች ስለጸለየባቸው ነገሮች ሙዝሙረ ዳዊት ያስታውሰናል። እኛም ከእርሱ መግር አለብን። የእርሱንም ቃል ለጸሎታችን ልንጠቀምባቸው እንችላለን።

ጥያቄዎች

1. ሰዎች በአሁኑ ጊዜ በእግዚአብሔር ፈንታ በብዛት የሚያመልኩት ግንን ነው? የዚህ ውጤት ምንድን ነው?
2. ብዙ ሰዎች እግዚአብሔርን የሚያዋግሱበት መንገድ ምንድን ነው?
3. እግዚአብሔርን ግመስገን ችላ ካልን ውጤቱ ምንድን ነው?

4. ሰው የእግዚአብሔርን የበላይነት ይበልጥ እንዲገነዘብ የሚረዱት ሶስት ነገሮች ምንድን ናቸው?
5. መዝሙረ ዳዊት ስለ ጸሎቱ የሚያስተምረን ነገር ምንድን ነው?

ክፍል 5 ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን ግንኙነት የምናዳብርበትን መንገድ፡ -

1. ግምለክ- ግምለክ የእግዚአብሔርን ግንነት ግላወቅ ነው። ፍጥረት መስጠት የሚገባውን ምስጋና ለፈጣሪ ማቅረቡ ነው። እኛ በምንሰራቸው ሥራዎችና እነርሱን በምንሰራበት መንገድ እናመልካለን። አምልኮን የምንገልጸው ለቃሉ በመታዘዝ በሥራችን ባለን እምነት ነው። በግላችን እናመልካለን። በቤተሰብ፣ በትንሽ ቡድን ወይም በትልቅ ቡድን ሆነንም እናመልካለን። በመዘመር፣ በመጸለይ እና በግገልገል እናመልካለን።
2. ግጥም - እግዚአብሔርን የምናጥግሰው በዝምታ ወይም በንግግር ሊሆን ይችላል። እግዚአብሔርን በሐሳባችን በቃል፣ በመዝሙር ወይም ስጦታ በማቅረብ እናጥግሰዋለን። ሙገላ እግዚአብሔር ለእኛ በሠራሉን ምክንያት ለእርሱ የምንገልጸው ደስታ ነው። መዝሙረ ዳዊት ሙገላን የሚገልፅ ሲሆን የመጀመሪያ ቤተ ክርስቲያናች ይጠቀሙበት ነበር፤ ቆላ. 3: 16፣ 1ኛ ቆሮ. 14: 26 ሌሎች አዳዲስ ሙገላዎችም ነበሩ፤ የሐዋ. 2: 46-47፣ 3: 8፣ 11: 18፣ 16: 25፣ ኤፌ 1: 1-14።
3. ምስጋና- ምስጋና የገለሰብ ሥራ ወይም በአንድነት የሚደረግ ሊሆን ይችላል። ከምግብ በፊት ምስጋና እንሰጣለን። በልዩ ቀናች እና በልዩ በዓላት ምስጋና እንሰጣለን። ለእግዚአብሔር ስጦታዎችን በማቅረብ ወይም ያለንን ለሌሎች በማካፈል ለእግዚአብሔር ያለን ምስጋና እንገልጻለን። ለእግዚአብሔር ምስጋና ካልሰጠን እግዚአብሔር ለእኛ ያደረገልንን ሙሉ በሙሉ ልንረዳ አንችልም።
4. መናዘዝ- ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን ግንኙነት ለማዳበር እንድንችል ኃጢአታችንን መናዘዝ አስፈላጊ ነው። መናዘዝ ሁለት ገጽታ ያለው ድርጊት ነው። እምነታችንን እንገልጻለን፤ ስሕተቶቻችንን እንናዘዛለን። በክርስቶስ ያለንን እምነት በግልፅ እንናገራለን፤ የራሱ አካል ለሆነው ለቤተ ክርስቲያን ያለንን ታማኝነት በጉልህ እንገልጻለን። ከእግዚአብሔር ቃል አንፃር ያለብንን ኃጢአት መናዘዝ አለብን። ሀጢአትና ጥፋትን ይቅርታ ሊከተል ወይም ላይከተል ይችላል፤ ማቴ. 27: 3-4፤ 1ኛ ዮሐ. 1: 9 ይሁዳ ቢናዘዝም ንስሐ አልገባም፤ ይቅርታም አላገኘውም። እውነተኛ መናዘዝ ንስሐ መግባትን ግለትም ከኃጢአት በፍላጎት መሬትን ያጠቃልላል።
5. አቤቱታ- ሕዝቡ በምድር ላይ እያለ ይጠይቀው እንደነበር እኛም ዛሬም እንድንጠይቀው ኢየሱስ ይፈልጋል፤ ማቴ. 8: 2፣ 9: 18 ኢየሱስ በዚያን ጊዜ እምነት ይጠይቅ ነበር፤ አሁንም ቢሆን እምነትን ይጠይቃል፤ ማር. 9: 23። ለርሱ አቤቱታ ያቀረቡትን ሰዎች ታማኝነት ይፈትናል፤ ማቴ. 9: 27-31። ክርስቶስ የአባቱን ፈቃድ አንደፈለገ ሁሉ እኛም የርሱን ፈቃድ መጠየቅ አለብን።

ወደ አብ ልንቀርብ የምንችለው በክርስቶስ ነው፡ ስለዚህ በክርስቶስ ስም መጠየቅ አለብን፤ ዮሐንስ 14:13፤ 15:16፤ 16:23። ክርስቶስ ብቻውን ሆኖ እንደጸለየ ሁሉ እኛም እንዲሁም መጸለይ እንችላለን፤ ሉቃስ 5:16፤ 6:12። በአንድነትም ልንጸለይ እንችላለን፤ ማቴ. 18:20። ትሁት መሆን አለብን፤ ሉቃስ 18:10-14፤ ማቴ. 7:7-11። በእውነተኛ መንፈስ በመነሳሳት መጸለይ አለብን፤ ያዕ.4:3። በግንኙውም ጊዜ እና ቦታ ልንጠይቅ እንችላለን፤ መዝ. 5:17፤ 1ኛተሰሎ. 5:17።

ጥያቄዎች

1. የምንሠራቸው ነገሮች እና የምንጠቀምባቸው መንገዶች ምን ይገልጻሉ?
2. እግዚአብሔርን የምናመልክባቸው መንገዶች ምንድን ናቸው?
3. እግዚአብሔርን ግጥገስ ምን ግለት ነው? እንዴት እንደምናግኝ ግለጽ።
4. ለእግዚአብሔር ምስጋና ማቅረብ አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድን ነው?
5. ሁለቱ የመናዘዝ ዓይነቶች ምንድን ናቸው?
6. ለእግዚአብሔር አቤቱታ በምናቀርብበት ጊዜ አስፈላጊ የሚሆኑ ነገሮች ምንድን ናቸው?
7. የእውነተኛ ንስሐ መግባት ገጽታ ምንድን ነው?

ክፍል 6 በመዝሙረ ዳዊት ያለው አምልኮ

በክፍል 6 እያንዳንዱን ርዕስ የሚገልፅ አንድ መዝሙር ወስደን በዝርዝር እንመረምራለን። መዝሙሩን በመጸለይ አጥናና ጸሐፊው ዋና ሐሳቡን ለማቅረብ እንዴት እንደተመራ ተመልከት። ለመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ወይም ለሰብከት በእነዚህ መዝሙሮች ተጠቅሙ።

መዝሙረ ዳዊት 33 -

የአምልኮ መዝሙር

1. መቅድም - መዝ. 33:1-3

ይህ ለጉባዔ የተደረገ የአምልኮ ጥሪ ነው

ሕዝቡ በበገና እና በመዝሙር ያዋግላል

ሕዝቡ ይደሰታል።

2. እግዚአብሔር የዓለምና የሥነ ፍጥረት ገዢ ነው፤ መዝ. 33:4-11።

ሀ/ የእግዚአብሔር ቃል ትክክለኛ እና እውነተኛ ነው፤ ቁጥር 4።

- እግዚአብሔር በሚሠራው ሥራ ሁሉ ታማኝ ነው

- እግዚአብሔር ጽድቅን እና ፍትሕን ይወዳል

ለ/ የእግዚአብሔር ቃል ኃያል ነው።

- ዓለም እና ሥነ ፍጥረት የተፈጠሩት በቃሉ ነው

- ሁሉም ፍጥረታት ለእግዚአብሔር ተገዢ ናቸው

ሐ/ ሰው እግዚአብሔርን መፍራት አለበት።

- እግዚአብሔር የብሔሮችን ዕቅዶች ያደናቅፋል፤ ቁጥር 10

- እግዚአብሔር የሰዎችን ዓላማ ያሰናክላል፤ ቁጥር 10

3. እግዚአብሔር ፈራጅ ነው፤ 33:12-19።

ሀ/ እግዚአብሔር የራሱ የሆኑትን ሕዝቦች ይባርካል፤ ቁጥር 12

ለ/ እግዚአብሔር በዓለም ካሉ ብሔሮች ይበልጥ የርሱን ሕዝብ ይመርጣል፤ ቁ. 13-14

ሐ/ እግዚአብሔር የሚፈርደው ልብን እንጂ ውጪውን ክፍል አይደለም፤ ቁ. 15-16

መ/ ሊያድን የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው፤ ቁ. 17

ሠ/ እግዚአብሔር የሚያድነው በእርሱ የሚያምኑትን ብቻ ነው፤ ቁ. 18-19

4. መደምደምያ - 33:20-22

አማኞች ያላቸውን እምነት በመገለጽ መዝሙሩ ይደመድማል።

ሀ/ እግዚአብሔርን ይጠብቃሉ

ለ/ በርሱ ይደሰታሉ

ሐ/ ተስፋቸውን በእርሱ ያደርጋሉ

መዝ. 65 - የመገላ መዝሙር

ይህ መዝሙር የተጻፈው በዳዊት ነው። ለምርት የሚዘመር መገላ ነው። መገላው በእግዚአብሔር ባሕርይ ላይ ያተኮራል። ለሕዝቡ የሚያደርግ የጋራ እሎትም ነው።

1. እርሱ ምሕረት ሰጪ አምላክ ነው፤ 65:1-4

ሀ/ ስለታቸውን ሊጠብቅ ተስፋ ስለገባ፤ ዳዊት እግዚአብሔርን ያምገላል፤ ስ ቁ. 1-2

ለ/ የተቀበለው ይቅርታ እምነታቸውን ስለመለሰ እና ሰላድናቸው ዳዊት ምስጋና ያቀርባል

2. አዳኝ እና ገዢ አምላክ ነው፤ 65:5-8

ሀ/ ዳዊት የእግዚአብሔርን ታላቅነት ያምገላል፤ ቁጥር 6

ለ/ የእግዚአብሔርን ደህንነትንም ያሞግሳል፡ ቁጥር 6

ሐ/ እግዚአብሔርን ማፍራትንና ደስታን በሚያመጣው በእግዚአብሔር ቁጥጥር ይደሰታል።

3. አቅራቢ አምላክ ነው፡ 65:9-13

ሀ/ እግዚአብሔርን ዝናብ በመስጠት ዳዊት ያመሰግናል፡ ቁጥር 9-10

ለ/ ለምርት ምስጋና ያቀርባል፡ ቁጥር 11-13

ሐ/ ዳዊት በእግዚአብሔር መልካምነት ይደሰታል፡ ቁጥር 13

መዝሙረ ዳዊት 92 - የምስጋና እና ሙገሳ መዝሙር

ይህ መዝሙር የሚያያዘው ከሰንበት ጋር ነው። የደስታ ሙገሳና የምስጋና መገፈስ አለው። ገና ለሚመጣው የእግዚአብሔር ልጆች ዘላለማዊ እረፍት ትንቢትም ነው።

1. መቅድም - 92:1-3

እግዚአብሔር መወደድ የሚገባው እና ለፍቅሩ እና ለታማኝነቱ መመስገን ያለበት ነው፡ ቁጥር 1-3

2. የእግዚአብሔር ሥራዎች - 92:4-9

ሀ/ ሥራዎቹ ታላቅ እና ደስታ ሰጪ ናቸው፡ ቁጥር 4

ለ/ ሐሳቦቹ በጣም ጥልቅ እና ሞኞች ሊረድዋቸው የግይዥሉት ናቸው፡ ቁ. 6

ሐ/ ክፉዎችን ያጠፋል፡ ቁጥር 7-9

- ጠላቶቹ ይደመሰሳሉ፡ ቁጥር 7-9

- ክፉ ሠሪዎች ይበታተናሉ፡ ቁጥር 9

3. የእግዚአብሔር በረከቶች - 92:10-15

ሀ/ ኃይል ይሰጠናል፡ ቁጥር 10

ለ/ ጠላቶቻችንን ያጠፋል፡ ቁጥር 11

ሐ/ ጻድቃን ያብባሉ፡ ቁጥር 12-13

መ/ ጻድቃን ያፈራሉ፡ ቁጥር 14

ለ/ ጻድቃን እግዚአብሔር እውነተኛ! ኃያል እና ኃጢአት የሌለው መሆኑን ያውጃሉ፡ ቁጥር 15

መዝሙረ ዳዊት 32 - የመናዘዝ መዝሙር

ይህ ደግሞ የዳዊት መዝሙር ነው። ይህ መዝሙር የገላ ሳይሆን በጋራ የሚዘመር ነው።

1. ይቅርታ የሚያስገኝ በረከት፡ 32:1-2

- ኃጢአታችን ይቅር ይባላል
- ኃጢአታችን ይሸፈናል
- መንፈሳችን ከተንኮል ነፃ ይሆናል

2. የጥፋት ሥቃይ - 32:3-4

- ጥፋታችንን መደበቅ ለአእምሮአችን እና ለሰውነታችን ጭንቅ ያመጣል
- ጥፋት በእኛ ላይ ይጫናል

3. የንስሐ መግባት ደስታ - 32:5-6

- ንስሐ መግባት ቀላል ሥራ ነው
- ንስሐ መግባት ኃጢአትን ያጠፋል
- ንስሐ መግባት እግዚአብሔርን እንደገና እንድንከተል ያደርገናል

4. በጸሎት ላይ ያለን እምነት - 32:7-8

- ንስሐ ከገባን ይቅርታ ይደረግናል
- እውነተኛ የእግዚአብሔር ገንኙነት የእርሱ መሪነት እና መከላከያ ይሰጣል
- እኛ ትዕዛዙን እና ምክሩን እንሰማለን

5. ግወዳደር - 32:9-10

- ጥፋተኞች ገንዛቤ የሌላቸው ናቸው
- ጥፋተኞች ብዙ ጭንቀት አለባቸው
- እግዚአብሔር በርሱ የሚያምኑትን ያፈቅራል
- ስለዚህ እኛ መደሰት አለብን፤ ቁጥር 11

መዝ. 51 - የአቤቱታ መዝሙር ዳዊት

ዳዊት በቤርሳቤህ ላይ በፈጸመው ዝሙት አርዮ እንዲገደል ያዘዘው ትዕዛዝ ትልቅ ኃጢአት ነበር። ነገር ግን ዳዊት የኃጢአቱን ጥልቀት በተገነዘበ ጊዜ እግዚአብሔር ይቅርታ እንዲያደርግለት ለእግዚአብሔር ጮኸ። መዝሙሩ ስለመናዘዝ ዓይነተኛ ምሳሌ ሆኖ ይጠቀሳል።

1. ዳዊት ኃጢአተኛ መሆኑ ተሰግሞ፡ 51:1-8

ሀ/ ገላዊ ኃላፊነቱን ያውቅ ነበር

- በምክንያት አላሳበበም
- ሙሉ ኃላፊነትን ወሰደ
- ጥፋቱን በሌሎች አላመካኘም

ለ/ በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት እንደሠራ ተገንዝቦ ነበር

- ኃጢአት የሠራው በእግዚአብሔር ላይ እንደሆነ አመነ
- የእግዚአብሔርን ፍትሕ እና እግዚአብሔር እርሱን ለመፍረድ ያለውን መብት ተቀበለ

ሐ/ ንጹሕ አለመሆኑን ተገንዝቦ ነበር

- ራሱን ዝቅ አድርጎ እንዲነጻ ይጠይቃል

መ/ ራሱን በእግዚአብሔር ላይ ለመጣል ፍላጎት ነበረው

- ባሕርዩ በኃጢአት የተበከለ መሆኑን ያምናል
- የእግዚአብሔር መለኪያዎች ታላቅ እንደሆኑ ያምናል

2. ጻድቅ ለመሆን ይመኛል - 51:9-14

ሀ/ ከእግዚአብሔር የራቀ መሆኑን ያውቃል

ለ/ ቅዱስ መንፈስ ከርሱ እንዳይወሰድ እግዚአብሔርን ይለምናል

ሐ/ የደህንነቱ ደስታ እንዲመለስለት ይለምናል

መ/ ከደም መበከል እንዲነጻ ይለምናል

3. እውነተኛ አምልኮ - 51:15-19

ሀ/ እግዚአብሔር ንስሐ ለገቡ ይቅር ስለሚል ዳዊት እግዚአብሔርን ያመልካል

ለ/ ንስሐ ገቢ ልብ ከመስዋዕት ይበልጥ በጣም አስፈላጊ እንደሆነ ያምናል

ሐ/ ንጉሥ ስለሆነ ኃጢአቱ ሕዝቡን እንደሚነካ ተገንዝቦ በደካማ ምሳሌነቱ ሕዝቡ እንዳይዳከም ይጸልያል

ጥያቄዎች

1. መዝ. 33 የአንድነት አምልኮ ጥሪ ነው። እግዚአብሔር የሚመለከባቸው ሁለት ምክንያቶች ምንድን ናቸው?
2. በመዝ. 65 የሚሞገሱ የእግዚአብሔር ጠባዮች ምንድን ናቸው?

3. በመዝ. 92 የእግዚአብሔር ፍቅር እና ታማኝነት የተገለጹበት ሁለት መንገዶች ምንድን ናቸው?
4. መዝ. 32 የንስሐ መዝሙር ነው። በዚህ መዝሙር የተሰጠው ገፅፅ ምንድን ነው?
5. መዝ. 51 ለእኛ ጥሩ ምሳሌ የሚሆነው በምንድን ነው?
6. በእውነተኛ ንስሐ መግባት መኖር ያለባቸው አራት የዳዊት ኃጢአት ማመኛ ጠባዮች ምንድን ናቸው?
7. ዳዊት ኃጢአቱን በሚያምንበት ጊዜ ፍላጎቱ ምንድን ነበር?
8. የመሪው ኃጢአት በሚመራቸው ሕዝቦች ላይ የሚያስከትለው ውጤት ምንድን ነው?

ክፍል 7 አዲስ ኪዳን ስለአምልኮ የሚገልጸው ትምህርት

1. ኢየሱስ እግዚአብሔርን ያሞግሳል፡ ሉቃስ 10:21-22
2. ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ይጸልያል፡ ዮሐንስ 17:6-19
3. ኢየሱስ ለሁሉም አማኞች ይጸልያል፡ ዮሐ. 17:20-26
4. አልዓዛርን ከሞት ከማስነሳቱ በፊት እግዚአብሔር ስለሰማው ኢየሱስ አመሰገነ፡ ዮሐ. 11:41-42
5. «ይህች ጽዋ ሳልጠጣት ታልፍ ዘንድ የማይቻል እንደሆነ፡ ፈቃድህ ትሁን» ብሎ ኢየሱስ ለመነ፡ ማቴ. 26:42
6. በጥንት ቤተ ክርስቲያኖች አማኞች በአንድነት እግዚአብሔርን ያሞግሱ ነበር፡ ዮሐዋ. 2:47
7. በኢየሱስ ስም አማካኝነት እግዚአብሔር እንዲያድን እና ምልክቶች እንዲያሳይ አማኞች ይለምናሉ፡ ዮሐዋ. 4:23-30
8. እስጢፋኖስ በድንጋይ በተወገረ ጊዜ ለአሳዳጆቹ ለመነ፡ ዮሐዋ. 7:60
9. ጳውሎስ በክርስቶስ ላገኘናቸው መንፈሳዊ በረከቶች የመገላ ጸሎት ያደርጋል፡ ኤፌ. 1:3-14
10. ለኤፌሶን አማኞች መጠናከር ጳውሎስ ለመነ፡ ኤፌ. 3:4-21
11. ጳውሎስ ስለተሰሉንቄ ክርስቲያኖች ምስጋና አቀረበ፡ 1 ተሰሎ. 1:2-3፤ 2 ተሰሎ. 1:3፤ 11
12. በቤተ ክርስቲያን ሕይወት ልመናን፤ ምስጋናን እና ምልጃን የጸሎታቸው ክፍል እንዲያደርጉ ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ያዝዛል፡ 1ጢሞ. 2:1-2

13. እንዲድኑ መጻለይ፣ ማመንስ እና ኃጢአታቸውን ማመን እንዳለባቸው ያዕቆብ ያስገነዝባል፤ ያዕ. 5:13-16»
14. ይሁዳ አጫጭር የሙገሳ ማሕሌቶች ይሰጣል፤ ይሁዳ 1:24-25
15. ዮሐንስ በቤተ ክርስቲያኖች ምክንያት እግዚአብሔርን ያሞግሳል፤ ራእይ 1:4-6
16. በራእይ፣ አራቱ ሕያው ፍጥረት እና ሽማግሌዎቹ እግዚአብሔርን ቀን እና ሌሊት ያመልካሉ፤ ራእይ 4:8-11፤ 5:8-10
17. ብዙ መላእክት ሙገሳውን ይዘምራሉ፤ ያመልካሉም፤ ራዕይ 5:1-14
18. ከእያንዳንዱ ጎሳ እና ብሔር የመጡት ብዙ ነጭ ቀሚስ የለበሱ ሰዎች ያመልካሉ፤ ራእይ 7:9-12፤ 19:1-10

ጥያቄዎች

1. ከአዲስ ኪዳን

ሀ/ የሙገሳ ለ/ የምስጋና ሐ/የአቤቱታ መ/የአምልኮ

ሰ/ የጥፋትን ማመን ምሳሌ ስጥ

2. ኢየሱስ «ይህ ጽዋ ከኔ ይለፍ» ብሎ በጸለየ ጊዜ የገለጸው ሌላ አማራጭ ምንድን ነው?
3. እውነተኛን አምልኮ ለማን ማቅረብ ይገባል?
4. የቤተ ክርስቲያንን ጸሎት አስመልክቶ ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ያዘዘው ምንድን ነበር?
5. እስጢፋኖስ የለመነው ለማን ነበር?

ክፍል 8 በአሁኑ ሕይወታችን ያለ አምልኮ

1. አምልኮ - አምልኮ የእግዚአብሔርን መኖር መገንዘብ ነው ለእግዚአብሔር የሚገባም ነው። ለእግዚአብሔር ሙገሳ ማቅረብ የሚገባው ነው። የሕፃን የመሰለ እምነት፤ የመንፈስ ደስታ እና እረፍት እንደዚሁም ሕይወትን መገንዘብ የአምልኮ ሥራዎች ናቸው። አምልኮ ለእግዚአብሔር እንጂ ለሰዎች አይደለም። ቄስ፤ መዘምራንና ጉባኤው የሚሰሩት ሥራ ለእግዚአብሔር እንጂ ለተመልካቹ አይደለም። አምልኮ ለእግዚአብሔር ነው። ስለዚህ መዝሙራችን፤ ጸሎታችን፤ ስብከታችን እና ንግግራችን በእውነት እግዚአብሔርን የሚያመልኩ እንደሆነ መመርመር እለብን። ምናልባት ብዙ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎቶች የሚካሄዱት ክርስቲያኖች ራሳቸውን በሚያዝናኑበት ቦታ ነው። እግዚአብሔርን በበለጠ ለማምለክ እንድንችል እግዚአብሔርን በበለጠ እንወቀው።
2. ሙገሳ - ፈጣሪ የሚሞገሰው በፍጥረቱ ምክንያት ሳይሆን ለእራሱ ሲባል ነው። ሰው ግን ብዙውን ጊዜ የሚያሞግሰው ፈጣሪን ሳይሆን ፍጥረቱን ነው። ሰው መላዕክትን፤ ቅዱሳንና ቁሳዊ ነገሮችን ያመልካል። እግዚአብሔርን ከሁሉም በላይ

ግጥም ስለብን በኢየሱስ ክርስቶስ አግዛይነት ሰላደረገልን ብዙ ነገሮች ነው። በጸሎታችን፣ በግሕሴታችን፣ በምስክርነታችን እና በስብከታችን እርሱን ግጥም አለብን። ለእኛ ያደረገልንን ነገር በምንረዳበት ጊዜ እኛ የማንረባ መሆናችንን እንንዘነግላለን፣ የእግዚአብሔር ፍቅር እና ጸጋ ለእኛ እንዴት አስገራሚ እንደሆኑ እንንዘነግላለን።

3. ምስጋና - የእግዚአብሔር ፍጡራን ሁሉ በእርሱ ጥገኛ ናቸው። ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር አምላካ ስለሆነ በእርሱ ላይ ጥገኛ እንደሆነ ያውቃል። ለእግዚአብሔር ጸጋም ምስጋና ያቀርባል። አምልኮ እና ሙገሳ እግዚአብሔርን የማመስገኛ ዘዴዎች ናቸው። የጥገኝነት ተቃራኒ ኩራት ነው። ሰይጣን ይህን በቀላሉ በልባችን ሊያሳድረው የሚችለው ኃጢአት ነው። ይህን ለማሸነፍ እንፈልጋለን? ለማንኛውም ስለምንደሰትበት እና ለመሥራት ስለቻልንበት ሁኔታ ሁሉ እግዚአብሔርን ማመስገን አለብን። በእርሱ ላይ ጥገኛ መሆናችንን ማመን አለብን። የምናደርገውን ነገር ሁሉ በእርሱ እርዳታ እንሠራለን። ለሠራልን ነገር እግዚአብሔርን እናጥግላለን፣ ለምንደሰትበትም ምስጋና እንሰጠዋለን።
4. ንስሐ መግባት - ንስሐ መግባት እና መፀዕት በአምልኮ ጊዜ በጣም አስፈላጊ ናቸው። የእግዚአብሔርን ክብር እና ፍጹምነት በምንረዳበት ጊዜ የኛን ስሕተትና ኃጢአት እንንዘነግላለን። ኢሳይያስ «እኔ ከንፈሮቼ የረከሱብኝ ሰው በመሆኔ ወዋልኝ!» ብሏል። ኢሳ. 6: 3፤ 1ኛ ዮሐንስ 1ን የመጀመሪያ ምዕራፍ አጥና። ንስሐ መግባት የክርስቲያኖች መለያ ነጥብ እንደሆነ ይህ ምዕራፍ ይነገረናል። የአብርሃምን! የዳዊትን እና የዳውድንን ሕይወት በምናጠናበት ጊዜ ወደ እግዚአብሔር እየቀረቡ በሄዱ ጊዜ የራሳቸውን ከንቱነት በበለጠ እየተንገዙ ለእንደሄዱ እንንዘነግላለን። በእርሱ ፊት ራሳቸውን ዝቅ የሚያደርጉትን ሰዎች እግዚአብሔር እንደሚያስነሳቸው እናያለን።
5. አቤቱታ ግቅረብ - በእግዚአብሔር የበላይነት ያለን እምነት እርሱን እንድንጠይቀው ያስችለናል። ጳውሎስ «እንግዲህ ምሕረትን እንድንቀበል በሚያስፈልገንም ጊዜ የሚረዳንን ጸጋ እንድናገኝ ወደ ጸጋው ዙፋን በእምነት እንቅረብ» ብሏል። ዕብራ. 4: 16። እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ ልጆቹ ለሌሎች እንዲጸልዩ ዕድል ሰጥቷቸዋል። ስለዚህ እግዚአብሔር ላሳሰበን ሰዎች ሁሉ የመጸልዩ ኃላፊነት አለብን። እግዚአብሔር እንድንጠይቀው ይፈልጋል። ይህን ለማድረግ ዝግጁ እንሁን።

ጥያቄዎች

1. የእውነተኛ አምልኮ መሠረት ምንድነው?
2. የአምልኮ ሥራዎች ስሕተት የሚሆኑት መቼ ነው?
3. ሰዎች ፈጣሪን በግምለክ ወይም በግጥም ፈንታ አብዛኛው ጊዜ የሚያመልኩት ምንድን ነው?
4. የጥገኛ ተቃራኒ ምንድን ነው?

5. ኃጢአትን ስለመናዘዝ የሚያስተምረን ምዕራፍ የቱ ነው?

6. እግዚአብሔር ላሳሰበን ሰዎች የመጸለይ ኃላፊነት ያለብን ለምንድን ነው?

ምዕራፍ ሦስት

የዕብራውያን የጥበብ ሥነ ጽሑፍ

ይህ ርዕስ እዮብን፤ ምሳሌን እና አንዳንድ የመዝሙረ ዳዊትን ጽሑፎች ያጠቃልላል። አንዳንድ ጊዜ መክብብም በዚህ ርዕስ ውስጥ ይጠቃልላል። ይህ ዓይነት ጽሁፍ በመሠረቱ ትምህርት ሰጪ ሆኖ የአድማጩን ሐሳብ በሚሰብ ዘዴ የቀረበ ነው። ዋና ዓላማው ለማስተማር እንጂ መልእክት ለመስጠት ብቻ አይደለም።

በጥንት ዘመን ጥበብ በተለይ የአስማተኛ፤ የሙያተኛ እና የቄስ አገልግሎት መሆኑ ይታሰባል። እነዚህ ሶስቱ እንቅስቃሴዎች ለኅብረተሰብ በጣም ጠቃሚ እና አስፈላጊ ቢሆኑም ኃይማኖታዊ ተደርገው ይቆጠሩ ነበር። በዚህም ምክንያት ጥበብ በኃይማኖት ግዛት ውስጥ ነበር።

በእውነቱ ጥበብ በባቢሎን ጠንካራ የሥነምግባር ባህል አልነበረውም። በባቢሎናውያን ጥበብን የሚያያይዙት የመንፈስን ቁጣ ለማስወገድ አስፈላጊ ከነበሩ ተግባራዊ የኃይማኖት ልምዶች ጋር ነበር። ባቢሎናውያን ጥበብን የአማልክት ብቻ አድርገው ያምኑ ነበር። አማልክት በአንዳንድ መንፈስ ለተያዙ ሰዎች ጥበብ ይሰጣሉ ብለው ያምኑ ነበር። በዚህ መንፈስ የተያዙ ሰውም ለሕብረተሰቡ አንዳንድ ኃይማኖታዊ አስተዋጽኦ ያበረክታል።

ርኩስ መንፈስ አውጪዎች እና የቄስ ወገኞች በዚህ ጥበብ ተጠቅመው ርኩስ መንፈስን ለማውጣት፤ ሕመሙን ለመፈወስ እና ዕድለ ቢስነትን ለማስወገድ እንደሚችሉ ይታመን ነበር። በግብፃውያንና በባቢሎናውያን አስተሳሰብ የተጠቀሙበት ጥበብ ሥነ ምግባራዊ ገጽታ አልነበረውም። ስለዚህ የግብፃውያን እና የባቢሎናውያን ጥበብ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥበብ ሥነ ጽሁፍ ጋራ ግወዳደር ልክ አይደለም። ይህ ማለት ግን ሰሎሞን በዘመኑ ከነበረው ባህል አንዳንድ አባባሎችን አልተበደረም፤ በዚያን ጊዜም ከነበሩ ሰዎች የበለጠ እውቀት አላሳየም ማለት አይደለም።

ጥያቄዎች

1. በመጽሐፍ ቅዱስ የጥበብ ሥነ ጽሑፍ የሚባሉ መጻሕፍት የትኞቹ ናቸው?
2. የጥበብ ሥነ ጽሑፍ ጠባይ ምንድን ነው?
3. በጥንት ዘመን ጥበብ የማን ተብሎ ይታሰባል ነበር?
4. እነዚህ ሰዎች ጥበብን እንዴት አገኙ?
5. በቁጥር ሶስት መልስ የተጠቀሱ ሰዎች ጥበብን ለምን ዓላማ ተጠቀሙበት?
6. የመጽሐፍ ቅዱስ ሥነ ጽሑፍ ተመሳሳይ ከሆነው የግብፅ እና የባቢሎን ሥነ ጽሑፍ የሚለየው ዋና መንገድ ምንድን ነው?

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘው ትምህርት በባቢሎናውያን እና በግብፅ በነበረ ተመሳሳይ ትምህርት ጥገኛ ነበሩ ተብሎ ይታሰባል። ለዚህ የችኮላ ማጠቃለያ ሁለት መልሶች አሉ።

1/ አንዳንድ ትምህርቶች ወይም አባባሎች በሁሉም ባህሎች ተመሳሳይ ነበሩ። ለምሳሌ በእንግሊዝኛ ቢቸኩሉ አይፈጠንም ይባላል፤ ይህ ሐሳብ በአማርኛ ደግሞ ሲፎጠ ይፈጠራል፤ ቢፎጠ ይፈታል ተብሎ ይገለጻል። በሁለቱም ባህሎች የቀረበ አሳብ አንድ ሲሆንም መበዳደር አልነበረም። በግብፅ፤ በእስራኤል እና በባቢሎንም መካከል ሁኔታው እየደራሁ ነበር። የምሳሌን፤ የመዝሙረ ዳዊትን እና የኢዮብን አባባሎች የሚመስሉ አባባሎች በግብፃውያንና በባቢሎናውያን ሥነ ጽሑፎች ቢገኙ የመጽሐፍ ቅዱስ ይፈጠሩ ስለሆኑ ምንጮች ተበድረዋቸዋል ለማለት አያስቸልም።

2/ የግብፅ እና የባቢሎን አባባሎች ከመጽሐፍ ቅዱስ የተወሰዱ ሊሆኑ ይችላሉ። ስለዚህ በሌሎች አገሮች ያሉ አዋቂ ሰዎች ለተጠቀሙበት መሠረታዊ ሐሳብ ምንጮቹ ኢዮብ፤ መዝ. ዳዊት እና ምሳሌ ሊሆኑ ይችላሉ።

7. አንዳንድ መጻሕፍት ስለግብፅ፤ እስራኤል እና ባቢሎናውያን የጥበብ ሥነ ጽሑፍ የሚሰጡት የችኮላ አስተያየት ምንድነው?

8. ለዚህ የችኮላ ማጠቃለያ ያለን የመጀመሪያ መልስ ምንድን ነው?

9. እሳይ ለተጠቀሰው ሐሳብ ያለን ሁለተኛ መልስ ምንድን ነው?

የዕብራውያንን የጥበብ ሥነ ጽሑፍ በምናጠናበት ጊዜ፤ ጥበብን ከተወሰኑ ቡድኖች ጋር ተያይዞ እናገኛለን፤ ኤር. 18፡18፤ 22፡1፤ 2ኛ. ዜና 25፡16። እነዚህ ሰዎች መልካም ሕይወት ምን እንደሚይዝ፤ ሰዎች ስለመፃኢ ጠባያቸው ምን ማድረግ እንዳለባቸውና የብሔራዊ ደህንነትም እንዴት እንደሚጠበቅ የሚገልጹ ናቸው።

የእስራኤል አዋቂ ሰዎች ግን መተተኞች እንዳልነበሩ በጣም ግልፅ ነው፤ ዘፍጥረት 41፡8፤ ዘጸአት 7፡11፤ ዳንኤል 1፡20፤ 2፡2 ተመልከት።

እውነተኛ ጥበብ የእግዚአብሔር እንደሆነ እስራኤላውያን ተገንዘቡ፤ ኢዮብ 12፡13፤ ኢሳ. 31፡2 እግዚአብሔር ዓለምን በመፍጠር ጥበቡን አሳይቷል፤ ምሳሌ 3፡19፤ 8፡22። ሰዎችንም በመፍጠር ጥበቡን አሳይቷል፤ ኢዮብ 10፡8፤ መዝ. 104፡24። ጥበብ በእውነት እና በስሕተት መካከል ያለውን ልዩነት ይጠቅሳል፤ ምሳሌ 10፡3፤ 11፡4፤ መዝ. 37፡1። ይህ ማለት ጥበብ ሁለቱን ማለት ኃይማኖታዊ እና ተግባራዊ ገጽታ አለው ማለት ነው። ጥበብ ጠቅላላ ሕይወትን ይነካል። በእግዚአብሔር እና በሰው መካከል ያለውን ግንኙነትም ይመለከታል። ሰዎች በሰላም አብረው እንዴት እንደሚኖሩም መመሪያ ይሰጣል።

10. በእስራኤል ጥበብ የተያያዘው ከማን ጋር ነው?

11. በእስራኤል የነበሩ ጠቢባን ከሌሎች አገሮች ጠቢባን የሚለዩት እንዴት ነው?

12. በእስራኤል ያሉ ጠቢባን ጥበብን ከየት አገኘው ይላሉ?

13. እግዚአብሔር ጥበቡን በተለየ መንገድ ያሳየው የት ላይ ነው?

14. በእስራኤል ጥበብ የተያያዘው ከምን ጋር ነበር?

15. በእስራኤል ጥበብ ምን ሌላ ነገር ሆኖ ተርፏል?

እሥራኤል ስለጥበብ ባስተማረው ትምህርት ላይ ከሌሎች ሕዝቦች መለያው የሆነ ሌላ ታላቅ ልዩነት እናያለን። በኢዮብ 28: 12-22 ጥበብ የእግዚአብሔር ሆኖ ተርፏል፤ ኢዮብ 28: 12-22 በዝግታ አንብብ። ይህ ሲባል ደግሞ እግዚአብሔር በሚሰጠው ጥበብ ራሱን ያሳያል ማለት ነው። ይህም ሐቅ ምሳሌ 8: 1-3ን ያብራራልናል። ይህን ምንባብ በጥንቃቄ አንብብ። ጥበብ ልክ እንደሰው ሆኖ ይናገራል። ምሳሌ ቁጥር 4 እጠራለሁ፤ ቁጥር 13 እጠላለሁ፤ ቁጥር 17 እወዳለሁ፤ ቁጥር 25 ተወለድኩ። እዚህ ላይ ሰሎሞን ስለ እግዚአብሔር ጥበብ ይናገራል። ጸሐፊው ጥበብ ምን መሆኑን በመግለፅ ፈንታ ጥበብ የመለኮታዊ መገለጽ ገጽታ ነው በማለት ይደመድማል፤ ምሳሌ 8: 1-3ን ከአዲሱ ኪዳን እንፃር ስናነበው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የሚጠቁም መሆኑን እናያለን።

16. ኢዮብ 28: 12-22 ስለ ጥበብ የሚያሳየን ነገር ምንድን ነው?

17. በምሳሌ 8: 1-31 ተናጋሪው ማን ነው?

የእግዚአብሔር መገለጽ በእስራኤል ብቻ እንዳልተወሰነ ሁሉ ጥበብ የተገለፀው በእስራኤል ብቻ አልነበረም። እግዚአብሔር ለሌሎች ብሔሮችም ተገልጾልናል። ነገር ግን የአብዛኛዎቹ ሌሎች አገሮች ጥበብ ወደ መተትና ጥንቅቅ ተለወጠ። በዚህም ምክንያት ብዙ ሰዎችን ወደ እግዚአብሔር በማቅረብ ፈንታ ከእግዚአብሔር አራቃቸው። በመጽሐፍ ቅዱስ የምናገኘው የጥበብ ሥነ-ጽሑፍ በምንረዳው ጊዜ ወደ እግዚአብሔር ያቀርበናል።

ኢዮብ

ክፍል 1

መግቢያ

1. ዋናው የሰው ባህርይ ገጽታ በእግዚአብሔር አምሳል መፈጠሩ ነው። ይህንም ሲል ከሌሎች ነገሮች ጋር ተደምር ሰው እግዚአብሔርን ለማወቅ ይመኛል፤ የማወቅም ችሎታም አለው ማለት ነው። ሰው እግዚአብሔርን እስካላወቀ ድረስ ሕይወቱ ሙሉ ሊሆን አይችልም።

2. ሰው ከእግዚአብሔር የራቀ መሆኑን ከመጽሐፍ ቅዱስና ከልምድ እናውቃለን። ሰው በኃጢአት ምክንያት ከእግዚአብሔር ተለየ። በራሱና በእግዚአብሔር መካከል ያለውንም ልዩነት ሊገነዘብ ይችላል። ድሆችና የታመሙ ሰዎች በተለይ ኃይማኖተኞች ናቸው ብለው ብዙ ሰዎች ያስባሉ። መጽሐፈ ኢዮብ ግን ይህ እውነት እንዳልሆነ ያሳያል።

3. ምንም እንኳ ሰው ከእግዚአብሔር ቢርቅም አሁንም ቢሆን እግዚአብሔርን ለማወቅ ፍላጎት አለው። ሕይወቱና ብዙ ሌሎች ነገሮች ስጦታዎች እንደሆኑ ሰው አሁንም

ቢሆን ይገነዘባል ሰው በእግዚአብሔር ላይ ገዴታ አለው። ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም እስካላገኘ ድረስ ሕይወቱ ባዶ እንደሆነ ይሰማዋል።

4. ሰው የራሱን ኃጢአት እና ከእግዚአብሔር የሚለየውን ርቀት ይገነዘባል። ሰው እግዚአብሔርን የሚፈልግ መሆኑ የዓለም ኃይማኖቶች ይመስክራሉ። ሰው በራሱ አቅም ተደግፎ ጥር ጥር ቢፈልግም መፈለጉን ሊቀጥል ካልሆነ በቀር እግዚአብሔርን አግኝቼአለሁ ብሎ እርግጠኛ ሊሆን አይችልም።
5. ሰው በራሱ ኃይል ተመርኮዞ የሚችለውን ያህል ቢሞክርም እግዚአብሔርን ሊያገኘው አይችልም። ሰው ግንኙኛውም የኃይማኖት ሐሳብ ቢከተል ወይም የጓደኞቹን መልካም ምክር ቢሰማም እግዚአብሔርን ሊያገኝ አይችልም። ፍለጋው ረዥም፤ የተወሳሰበ እና ሰፊ ቢሆንም ወደ እግዚአብሔር አያቀርበውም።

ጥያቄዎች

1. የሰውን ባሕርይ ልዩ የሚያደርገው ምንድን ነው?
2. የሰው ሕይወት ሙሉ ከመሆኑ በፊት አስፈላጊ የሚሆነው ነገር ምንድን ነው?
3. ድሀ ወይም በሽተኛ ከእግዚአብሔር ጋር የመገናኘት ልዩ ዕድል አለው?
4. በዓለም ያሉ ብዙ ኃይማኖቶች ስለሰው የሚያረጋግጡት ነገር ምንድን ነው?
5. ሰው እግዚአብሔርን ለማግኘት የሚሞክራቸው መንገዶች ምንድን ናቸው?

ክፍል 2 የኢዮብ ችግር

1. በመጽሐፈ ኢዮብ አንድ ሰው እግዚአብሔርን ለማግኘት በሰፊ ፍለጋ ያደርጋል። አራቱም ጓደኞቹ በፍለጋው ጊዜ ይረዱታል። ጓደኞቹ እግዚአብሔር እንዴት እንደሚገኝ እናውቃለን ብለው ያስቡ ነበር። ግናቸውም ግን ወደ እግዚአብሔር ሊመሩት አልቻሉም። በእውነቱ ግን እነርሱ የኢዮብን ፍለጋ በይበልጥ ተስፋ ቢስ አደረጉት።
2. ኢዮብ ከእግዚአብሔር ለራቀ ሰው ዓይነተኛ ምሳሌ ነው። ኢዮብ በጠቅላላ የእግዚአብሔርን በረከት ያጣ ይመስላል። ይህ አንዱ የጥንቁ አቅጣጫ ነው። ጓደኞቹም ይህን ሁልጊዜ ይነግሩታል። ይህ ጥንቅ የመጣበት እግዚአብሔር ስለተወደው እንደሆነ ጓደኞቹ ይነግሩታል። እግዚአብሔር ሕዝቡንና ኢዮብን መንከባከብ አለበት ይላሉ። ይህ የጓደኞቹ ንግግር ግን ኢዮብን አልረዳውም።
3. እግዚአብሔር እርሱን የተወደው ይመስል እንደነበር ኢዮብ ተገንዝቧል። እግዚአብሔርን እንዲክድ ሚስቱ ትመክረው ነበር። ኢዮብ አልተሸነፈም። የራሱ ሁኔታ የሆነ ቢሆን፤ የአግካሪዎችም ምክር ዋጋ ቢስ ቢሆንም ኢዮብ ፍለጋውን አላቆመም። በጊዜው ሕይወቱ መራራ እንደሆነ ቢያውቅም ያለ እግዚአብሔር ደግሞ የበለጠ መራራ እንደሚሆን ያውቅ ነበር።

4. ኢዮብ ከእግዚአብሔር ሊከራከር እንደማይችል ደግሞ ደጋግሞ ይናገራል፤ ምክንያቱም ኢዮብ እግዚአብሔርን ሊያገኘው አይችልም። እግዚአብሔር እሩት መሆኑን ተገንዝበዋል። ኢዮብ እግዚአብሔርን ማግኘት እና ማወቅ እንዳለበት ያውቅ ነበር። ፍለጋው ግን በእግዚአብሔር መታጣት ምክንያት ይደናቀፍ ነበር።
5. በመጨረሻ ግን ያለበት ሁኔታ የሆነ ቢሆን፤ የፈለገውን ቢያደርግ ወይም ፍለጋውን በሰፊው ቢያያይዘውም እግዚአብሔርን ሊያገኝ እንደማይችል ኢዮብ ተገንዝቦ ሰው ተስፋ ቢስነቱን ይገነዘባል፤ ፍለጋውን ግን ይቀጥላል። በዚህም ምክንያት የመጽሐፉ ጠቅላላ ትርጉም በመጨረሻው ምዕራፎች ላይ ይገኛል።

ጥያቄዎች

1. ኢዮብ ለማድረግ የሚሞክረው ምንድን ነው?
2. ኢዮብ ምን ዓይነት ሰውን ያመለክታል?
3. ኢዮብ እግዚአብሔርን መፈለግ የቀጠለው ለምንድን ነው?
4. በመጨረሻው ኢዮብ የተገነዘበው ነገር ምንድን ነው?
5. የመጽሐፈ ኢዮብ ጠቅላላ ትርጉም የሚገኘው የት ነው?

ክፍል 3 እስራኤል የቀሰመችው ልምድ

1. እስራኤላውያን በግብፅ አገር ባሮች በነበሩ ጊዜ እግዚአብሔር ረስቶናል ብለው ያምኑ ነበር። ነገር ግን በጭንቃቸው ጊዜ እግዚአብሔርን ጠሩ፤ እግዚአብሔርም ሰማቸው፤ ዘጸ. 1:13፤ 14፤ 2:23-25፤ 3:1-10። እስራኤልን ከግብፅ ባርነት ለማዳን እግዚአብሔር ሙሴን ላከ። የባቢሎናውያን ግዛት የዚህን የእግዚአብሔርን መራት ገጠመኝ አሰፋው።
2. ከዚህ በፊት እስራኤላውያን ደጋግመው ወደጣኦት አምልኮት እና ወደ አረመኔ አምላኮች ተመለሱ። አመጸኞች በመሆናቸው በአካባቢያቸው ብሔሮች እንዲገዙ እግዚአብሔር አደረገ፤ መሳፍንት 2:11-18፤ 3:14-16፤ 6:2፤ 1 ሳሙኤል 17:11። በቅድሚያ ሰሜናዊ የእስራኤል ግዛት በአሶር እጅ ወደቀ፤ 2ኛ ነገ. 17:6። በኋላም ደቡባዊው የእስራኤል ግዛት ሕዝብ በባቢሎን ተግረከ፤ 2ኛ ነገ. 25:8-11። ሕዝቅኤል የይሁዳን ኃጢአት ጥልቀት ያሳያል።
3. ሰው ኃጢአተኛ እንደሆነ መገንዘቡ በብሉይ ኪዳን ተደጋግሞ ተገልፅዋል፤ መዝ. 6:1-4፤ 14:1-3፤ 53:3፤ ኢሳ. 1:16፤ 53:6፤ 64:6 ወዘተ። ሰው እግዚአብሔርን ሊረዳው እንደማይችል ተገንዝበዋል፤ ኢሳ. 40:28፤ መዝብብ 3:11። እግዚአብሔር ሕዝቡ እንዲሆኑ ስለመረጣቸው ከእርሱ ሊያመልጡ አይችሉም። ይህ ሁኔታ ኃጢአታቸው የባሰ መሆኑን ግልፅ አደረገው።
4. እግዚአብሔር በችግር ጊዜ ራሱን ይደብቃል ብለው ብዙ ሰዎች አሰቡ፤ መዝ. 10:11፤ 13:1፤ 89:46፤ ኢሳ. 45:15። እነርሱ እግዚአብሔር ፊቱን ለምን እንደደበቀ ይጠይቃሉ፤ ኢሳ. 44:24። እግዚአብሔር ከእነርሱ የተለየው

በእነርሱ ጋጢአት ምክንያት ነበረ፤ ሊሳ. 59:2፤ 64:7፤ ሕዝ. 39:23፤ ሚክ. 3፤4። እንዳንደ እግዚአብሔር ለብዙ ዓመታት ወደ እነርሱ ነቢያት አልላከም። ምንም እንኳን መስጥዕት ቢያቀርቡም ሥርዓተ ቅዳሴም ቢያደርጉ እግዚአብሔር ችል ያላቸው ይመስል ነበር።

5. እግዚአብሔር ለኢየብ እንደታየው ሁሉ ለብሉይ ኪዳን ቅዱሳንም ራሱን ገልጿል። እነርሱ የእግዚአብሔርን ታላቅነትና የበላይነት በተገነዘቡ ጊዜ እግዚአብሔርን በእምነት ያዩት ነበሩ፤ ዳን. 2:22፤ አዋጽ 3:7፤ መዝ. 19:1፤ 97:6፤ 24። በብሉይ ኪዳን አይሁድ እግዚአብሔርን አግኝተናል ብለው አልተናገሩም። ሁልጊዜ ለራሱ ሕዝብ የሚገልፀው እግዚአብሔርን ሊያውቁት የቻሉት እግዚአብሔር እነርሱን ስለመረጠ ነው።

ጥያቄዎች

1. የጸሐፊው ሕዝብ እግዚአብሔርን ለመጀመሪያ ጊዜ ሲጠሩ ያነበብነው መቼ ነው?
2. በእግዚአብሔር እና በተመረጠው ሕዝቡ በእስራኤል መካከል መራራቅን ያመጣው ምንድን ነው?
3. እስራኤል ከእግዚአብሔር ሊያመልጥ የማይችለው ለምንድን ነው?
4. እግዚአብሔር ራሱን ለእስራኤል የገለጸው መቼ ነው?
5. በአሁኑ ጊዜ ሰዎች እግዚአብሔርን የሚያውቁት መቼ ነው?

ክፍል 4 የጥያቄው መልስ በአሁኑ ዓለም

1. እንዳንድ ሰዎች ሰው እንስሳ ነው ይላሉ። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ እና የተፈጥሮ ሳይንስ በዚህ ነጥብ ላይ አይስማሙም። ሰው የመፍጠር ችሎታ አለው። ሰው ቋንቋዎች ይፈጥራል፤ ያስባል እናም ያቅዳል። ነገር ግን የሰው ኃይማኖታዊ ፍላጎት፤ መዋቅር መሆኑን ግወቁና የዋራል ሕጎችን መገንዘብ ከሌሎች እንስሳት ልዩ እንደሆነ ያረጋግጡለታል። ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር አምላል ነው። ነገር ግን ሰው እግዚአብሔርን በመላ ሕይወቱ እስካልተቀበለ ድረስ ሕይወቱ ሙሉ አይሆንም፤ ሁል ጊዜም የማያውቀውን ይፈልጋል።
2. በአሁኑ ጊዜ የሰውን ዘር በምናይበት ጊዜ በሁኔታዎችና በጸባዩ ከእግዚአብሔር እንደራቀ ገልፅ ነው። ምንም እንኳን ብዙ ሰዎች መልካም ኑሮ ለመኖር ቢፈልጉም ብዙዎች ደግሞ መልካም ኑሮ የማይፈልጉ አሉ። ሰው በጠቅላላ ከንቱ አይደለም። ሰው የእድገት ተስፋ አለው። ነገር ግን የሰው አካባቢ ወይም ሁኔታዎች ብቻቸውን እንደገና እግዚአብሔርን እንዲከተል እና ከእግዚአብሔር ጋር አንድ እንዲሆን አያደርጉትም።
3. በዚህ በምትለወጠው ዓለም የሰው ፍለጋ፤ ዘላለማዊ አለመሆኑንና ሥር የሌለው መሆኑን መገንዘብ ፍላጎቱን እንደሚያውቅ ማስረጃ ነው። ሰው ለእንግድነት በሚኖርበት በዚች ዓለም ውስጥ ብዙ ጊዜ የሚጠይቀው ጥያቄ «እኔ ማን ነኝ»

የሚለውን ነው። ነገር ግን እግዚአብሔር ፍላጎቱን በሰው ልብ አስተምሮአል። ሰው ከእግዚአብሔር ሰላም እስካላገኘ ድረስ እረፍት የለውም።

4. በዓለም ላይ ፍትሕ እስኪመጣና ሰሕተት እስኪጠፋ ድረስ ሰው አዲስ ዘመንና አዲስ ሕብረተሰብን ለመመሥረት ይታገላል። ነገር ግን ሰው በኃይል ቢታገልም ጥረቱ ሰላምንና ፀጥታ ሊያመጣ እና የፈለገውን ነገር ደግሞ ሊያሳካለት አይችልም።
5. ሰዎች እረፍትን ለማግኘትና ፍላጎታቸውን ለማርካት ብዙ ኃይማኖቶች፣ የፖለቲካ ዘዴዎች እና ልምዶች ይሞከራሉ። እንደ ኢዮብ ሁሉ እነርሱም እግዚአብሔርን አላገኙም። ለሰው ልብ ዓላማ፣ ሰላምና ደስታ የሚሰጠው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

ጥያቄዎች

1. ሰው ከእንስሳ ልዩ የሚሆነው በምንድን ነው?
2. ሰው እንደገና ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ግንኙነት የሚያገኘው እንዴት ነው?
3. በአሁንዋ ዓለም ብዙ ሰዎች ስለራሳቸው የሚጠይቁት ጥያቄ ምንድን ነው?
4. በአሁንዋ ዓለም ሰው የሚታገልላቸው አንዳንድ ነገሮች ምንድን ናቸው?
5. እረፍት የሌለው የሰው ፍለጋ የሚቆመው መቼ ነው?

ክፍል 5 ለጠቅላላ ችግሩ ያለው መፍትሔ

1. ኢዮብ አለ «እርሱን ወደት እንዳገኘው ምነው ባወቅሁ»፤ ኢዮብ 23:3። ኤርምያስ ይላል «እናንተ ትሹፍላችሁ፤ በፍጹም ልባችሁም ካሻችሁኝ ታገኙኝላችሁ»፤ ኤርም. 29:13። «ሰው እግዚአብሔርን ሊያገኘው የሚችለው የእግዚአብሔርን መንገድ ሲቀበል ብቻ ነው።» ዮሐ. 14:6። እግዚአብሔርን ለማወቅ የመጀመሪያው እርምጃ እግዚአብሔርን እንጂ ምንም ዓይነት ሌላ ነገር አለመፈለግ እንደሆነ መገንዘብ ነው።
2. እግዚአብሔር ለኢዮብ መልስ መስጠት ነበረበት ብለን እናስብ ይሆናል። ነገር ግን እግዚአብሔር ራሱን የሚገልጸው መልካም መሆኑን በሚያውቅበት ጊዜ ነው። እግዚአብሔር የበላይ ነው፤ ሁሉ ጊዜም መልካም ነው፤ ምክንያቱም እርሱ በመቆጣጠር ላይ ነው፤ ሮሜ 8:28። እምነት የሚመነጨው ግልፅ የሆነ መልስ በማይሰጥበት ጊዜ ነው፤ ኢሳ. 55:9፤ ሮሜ 11:33። እግዚአብሔር የሚሰጠውን ነገር ሰው እስካልተቀበለ ድረስ እግዚአብሔር የተደበተ ይሆናል። ነገር ግን እግዚአብሔር ራሱን ግልፅ አድርጓል።
3. እግዚአብሔር ፀጥ ስላለ ረስቷል ግለት አይደለም። እግዚአብሔርን መልስ እንዲሰጠው ሰው ሊያስገድደው አይችልም። መጽሐፈ ኢዮብ ለሥቃይ ችግር መፍትሔ አይሰጥም። የእግዚአብሔርን ታላቅነት በማብሰሩ ለኢዮብ ጥያቄ የተሟላ መልስ አቅርቧል። ይህም ኢዮብን አረካው። እኛንስ ያረካል? ሮሜ 8:31+35-39። ሰው እውነተኛ ተፈጥሮውን ካልደበተ በተር ፍለጋውን ሊያቆም

አይችሉም። ነገር ግን እርካታ የሚገኘው በፍለጋ ሳይሆን እግዚአብሔር የሰጠውን መልስ በመቀበል ነው። ዮሐንስ 1:12።

4. እግዚአብሔር በሰው ላይ እምነት እንዳለው ሥቃይ ማስረጃ ሊሆን ይችላል። እግዚአብሔር ኢዮብን ሊያምን እንደሚችል ያውቅ ነበር። ኢዮብ በኃይል ሥቃይና በጭንቅ የነበረው እምነት ቁጥር ለሌላቸው ሰዎች ምሥክር እና ማበረታቻ ሆኗል። ምናልባት ያንተም ፈተና ወይም ሥቃይ እግዚአብሔር አንተን የሚጠቅምበት መንገድ ሊሆን ይችላል? 1 ጴጥ. 2:20። ኢዮብ ሰላምን ያገኘው ለእግዚአብሔር እጁን በመስጠቱ ነው። በራሱ ኃይል ታገለ፤ ነገር ግን ያገኘው ነገር የለም።

5. እግዚአብሔር በሌሎች ጊዜያት ሊታይበት በማይችል መንገድ በሥቃይ ጊዜ ራሱን ይገልጻል። ሰው የእግዚአብሔርን የበላይነት የሚረዳው የራሱን ኃይል በሚያጣበት ጊዜ ብቻ ነው። 2 ቆሮ. 12:9፤ 10። እግዚአብሔር ለግለሰቦች በብዙ የተለያዩ መንገዶች ራሱን ይገልጻል። ለምሳሌ ሕልሞች፤ ራእዮች፤ እጋጣሚዎች፤ ሁኔታዎች ወዘተ። ነገር ግን የሚያስተማምነው መንገድ ቃሉ ግለትም መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው። እኛ በመጽሐፍ ቅዱስ አማካኝነት እግዚአብሔርን እናውቀዋለን።

ጥያቄዎች

1. ሰው የእግዚአብሔርን መንገድ እንደገና ለማግኘት መቀበል ያለበት ምንድን ነው?
2. እምነት የሚጀመረው መቼ ነው? አብዛኛው ጊዜ ገልፅ መልስ የማይሰጠው ለምንድን ነው? ኢሳ. 55:8-9፤ ሮሜ 11:33።
3. ፍለጋ መልስ ስለማይሰጥ ለሰው እርካታን እና ሰላምን የሚያስገኝ ነገር ምንድን ነው?
4. ለኢዮብ ፍለጋ ሰላምን ያስገኘለት ምንድን ነው?
5. እግዚአብሔር የሰውን ሐሳብ እና ልብ ወደራሱ ለመመለስ ብዙ መንገዶች ይጠቀማል። ነገር ግን እግዚአብሔር ራሱን የገለፀበት ብቸኛ አስተማማኝ መንገድ ምንድን ነው?

ክፍል 6 የችግሩ ዝርዝር መፍትሔ

ኢዮብ 1:1-2:10 - የኢዮብ ፈተና

ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚረዳው የሥነ-ምግባር ዓላማዎች በአካባቢው ከነበሩ ሰዎች ይልቅ ከፍ ያለ ነበር። ኢዮብ በጣም ኃብታም ነበር። ነገር ግን ይህ ለእግዚአብሔር የነበረውን ፍቅር አላደናቀፈውም። ድሆችን ይረዳ ነበር። ነገር ግን ሰይጣን ኢዮብን አስመልክቶ እግዚአብሔርን ጠየቀው። ሰይጣን ኢዮብን እንዲፈትን እግዚአብሔር ፈቀደለት። ሰይጣን የኢዮብ ሀብት፤ ልጆች፤ ጤንነት እና የሚስቱን ድጋፍ እና ርኅራኄ

ነጠቀው። ኢዮብ ለምን እንደሚሰቃይ አያውቅም ነበር፤ ወይም የመጨረሻው ውጤት ምን እንደሚሆን አያውቅም ነበር። እኛ የሥቃያችን ብዙ ምክንያቶች አንገነዘብም። ኢዮብ 1:1-20 አንብብ።

ስለዚህ ኢዮብ ሁለት የተለያዩ ሰዎችን ይወክላል። የእግዚአብሔርን በረከት ያጣን ሰው እና የተረገመ እና እግዚአብሔር የተወውን ሀብታም ሰው ይወክላል። ይህን የመሰለ ሰው እግዚአብሔርን ለማግኘት የሚችለው እንዴት ነው? ከዚህ በተጨማሪም ግን ኢዮብ ድህንና በሽተኛንም ይወክላል። በእውነት እግዚአብሔር ለነዚህ ሰዎች በተለይ የቀረበ ስለሆነ እነርሱ ማግኘት አለባቸው። ነገር ግን የኢዮብ በሽታ እና ድህነት እግዚአብሔርን ወደእርሱ አላመጣለትም።

ኢዮብ 2:11-37:24፤ የኢዮብ ጥያቄዎች እና የጓደኞቹ ሐሳብ።

ይህ ሁሉ ፈተና በመጣበት ጊዜ ኢዮብ «ለምን?» ብሎ ጠየቀ። ጸሐፊው ጓደኞቹ ኤልፋዝ፣ በልዳዶስ እና ሶፋር በፈተናው ጊዜ ሊያጽናኑት መጡ። እነዚህ እያንዳንዳቸው ኢዮብ ለምን እንደሚሰቃይ የየራሳቸውን ሐሳብ አቀረቡ። ኢዮብ ግን እያንዳንዱን ገለጻ እና ሐሳብ አልተቀበለም። ኃጢአት በሰው ሕይወት ውስጥ ስቃይ ያመጣል። ይህ ምክንያት ግን ኢዮብን አላረካውም። ኤሊሁ፣ ሰው ለእግዚአብሔር መገዛት አለበት ብሎ ለኢዮብ ሐሳብ ያቀርባል። ይህም ቢሆን ኢዮብን አላረካውም። ነገር ግን ኤሊሁ ከጓደኞቹ ይበልጥ ወደ ሐቅ ይቀርባል። ይሁን እንጂ ሁሉም ለስተያየቶች ልክ አይደሉም። ኢዮብ እግዚአብሔርን ያገለገለው ለሀብቱ ሲል ነው ብሎ ሰይጣን አሰበ። የኢዮብ ሚስት እግዚአብሔርን ረገሞ እንዲሞት ተናገረችው። ኢዮብ የተሰቃየው ሚስቱም ያጠፋችው በሕይወት ስለነበረ ነው ብለው ሶስቱ የኢዮብ ጓደኞች አሰቡ። እግዚአብሔር ፍትሕ አያደርግም ብሎ በመክሰስ ኢዮብም ስሕተት አደረገ።

ኢዮብ የተለያዩ ነገሮች እንዲያደርግ ጓደኞቹ ነገሩት። ኢዮብ አንዳንድ ነገሮች ባለመሥራቱ ሁሉም ገሰፁት። አብዛኛው ምክራቸው መልካም ነበር። ነገር ግን ምክራቸው ለኢዮብ ችግር ያበረከተው መፍትሔ አልነበረም። የእነዚህ ምዕራፎች ታላቅ ዓላማ እግዚአብሔርን ለማግኘት የወጡትን ብዙ የተለያዩ ሐሳቦች ማንፀባረቅ ነው። ዛሬም ቢሆን እነዚህ ሐሳቦች ይቀርባሉ፤ ሰዎችም እግዚአብሔርን ለማግኘት በመምከር ላይ ናቸው።

በእነዚህ ምዕራፎች ኢዮብ ዳኛም መርማሪም ነው። በዚህም ምክንያት ኢዮብ የጓደኞቹን ምክር ደጋግሞ አልተቀበለውም። እነርሱ የሚሉት እግዚአብሔርን እንዲያገኝ የማይረዳው መሆኑን ያውቃል። እግዚአብሔርን ለማግኘት የሚያስችሉትን ሌሎች መንገዶችም ለራሱ ይናገራል። ሆኖም እነዚህንም በሚያስባቸው ጊዜ ጓደኞቹ ካቀረቡት ይበልጥ አርኪ ሆነው አላገኛቸውም።

የሚከተሉትን የኢዮብ ክፍሎች አንብብ

የኤልፋዝ ምክር፤ ኢዮብ 5:17-18፣ 15:1-6፣ 17-20፣ 22:6-20። ኢዮብ ኃጢአት አድርጓል ብሎ ይከላል።

የበልዳዶስ ምክር፤ ኢዮብ 8:1-7፣ 10፣ 22፣ 18:1-4፣ 25:4-6። የኢዮብ ልጆች ኃጢአት ሰርተዋል፤ እናም ኢዮብም ኃጢአት ሰርቷል ብሎ አሰበ። የሶፋር

ምክር፡ ኢዮብ 11:7-9፡ 20:4-5፡ 27፡ 29። ኢዮብ እግዚአብሔርን በመጠየቁ ይጠራል፡ የሥቃዩም ምክንያት በሕይወቱ ኃጢአት ስለሠራ ነው ይላል። የኤሊሁ ምክር፡ ኢዮብ 36:5-17፡ 37:14-24። ኢዮብ ትሁት እንዲሆን ትዕግሥት የገደባቸውና ለእግዚአብሔር ፈቃድ እንዲገዛ ኢዮብን ያበረታታል። እግዚአብሔር የኢዮብን ሥቃይ ለዓላማ እንደሚያውለው ያምን ነበር። ከሌሎች ይበልጥ ኤሊሁ ወደ ፊት የገባ ነበር።

የኢዮብ ውጥረት

ኢዮብ እግዚአብሔርን ይጠይቀዋል፡ ኢዮብ 7:17-21። የእግዚአብሔርን ጽድቅና ጥበብ ይወቃል፡ ኢዮብ 9:1-12፡ 32-35። እግዚአብሔርን «ለምን?» ብሎ ይጠይቃል፡ ኢዮብ 10:18-22፡ 24። የጓደኞቹን ከስ አይቀበልም፤ ኢዮብ 12:1-4፡ 13:1-3፡ 14:1-6። ሞጋ የሌለውን የጓደኞቹን መጽናኛም ይጠላል፡ ኢዮብ 16:1-5፡ 18:2፡ 26:1-5።

እግዚአብሔርን ይፈልጋል፡ ኢዮብ 23:1-10፡ 30:20-22

ታዩኞች መሆኑን ይገልጻል፡ ኢዮብ 27:1-6

እግዚአብሔር መልስ እንዲሰጠው ወደ እግዚአብሔር ይመላል፡ ኢዮብ 30:20-23፡ 31:35-37 ራሱን ይከላከላል እና እግዚአብሔር በእውነት እንዲመዝነው ይጠይቃል፡ ኢዮብ 31:2-7፡ 9፡ 13፡ 17፡ 19፡ 24፡ 30፡ 33፡ 38-40።

ኢዮብ 38:1-41፡34 እግዚአብሔር ለኢዮብ መለሰለት ረዥሙ ፀጥታ ተፈፀመ። ኢዮብ እና አራቱ ጓደኞቹ ጥበባቸውን ጨረሱ። እግዚአብሔር መናገር ጀመረ። እግዚአብሔር ኢዮብን ፍጥረትን፣ የብስን፣ ባህርን፣ የቀን መምሸትንና መንጋትን፣ አመዳይን፣ በረዶን፣ መብረቅን፣ ከዋክብትን አስመልክቶ ጠየቀው። ስለ ዱር እንስሳት እና ስለ አእዋፍ ወዘተም እግዚአብሔር ይጠይቃል። በመጨረሻም የርሱን ፍትሕ የሚጠይቅ እንደሆነ እግዚአብሔር ኢዮብን ይጠይቀዋል። እግዚአብሔር ሌሎችንም አስገራሚ የፍጥረቱን ሥራዎች በመግለፅ ቀጠለ። ኢዮብም በእግዚአብሔር ታላቅነት እና የበላይነት ተመስጦ ፀጥ አለ። እግዚአብሔር ለተመረጠው ሰው በቃሉ አማካይነት ራሱን በገለፀ ጊዜ ኢዮብ የሚለው ነገር አልነበረም። ኢዮብ እግዚአብሔርን እና ቃሉን ተቀበለ። ኢዮብ 38-41 አንብብ።

ኢዮብ 42 - ኢዮብ የእግዚአብሔርን የበላይነት ስለተገነዘበ ሰገደለት።

ኢዮብ ሁሉን ቻይ አምላክና የዓለምን ፈጣሪ ሊጠይቅ እንደማይችል ተገነዘበ። ራሱን ዝቅ በማድረግ የራሱን ሞጋ ቢሰነት በማመን እግዚአብሔርን አመለከ። ኢዮብ ለጓደኞቹ ጸለየ። የኢዮብ ጓደኞች በስህተት ስለመከሩት እግዚአብሔር ገስጿቸው። ከዚያም ኢዮብ ካጣው ሀብት ይበልጥ እግዚአብሔር መለሰለት። እግዚአብሔር ለሥቃይ ዓላማ አለው፣ ነገር ግን ምክንያቱን ሁልጊዜ አያሳይም።

ኢዮብ 42:1-6ን አንብብ። ኢዮብ የእግዚአብሔርን የበላይነት አመነ፣ ገስቶም ገባ። ኢዮብ 42:7-9 እግዚአብሔር የኢዮብ ጓደኞችን ገስጿል። ኢዮብ 42:10-17 እግዚአብሔር ኢዮብን መለሰው፣ ባረከውም።

ጥያቄዎች

1. የኢዮብን ታማኝነት አስመልክቶ እግዚአብሔር የጠየቀ ግን ነው? ለምን?
2. ኢዮብ የሚወከላቸው ሁለት ዓይነት ሰዎች ምንድን ናቸው?
3. የኢዮብ ዓደኞች ለኢዮብ ሥቃይ ምክንያት ነው ያሉት ምንድን ነው?
4. ከሌሎቹ ይበልጥ የኤሊሁ ምክር ወደ ሐቁ የሚጠጋው እንዴት ነው?
5. የሥቃያችን እና የፈተናችን ምክንያት ሁል ጊዜ ልናውቅ እንችላለን? ለምን?
6. ኢዮብ ከዓደኞቹ በሚያደርገው ክርክር ምን ዓይነት ሚና አለው?
7. ኢዮብ እግዚአብሔርን በፈለገበት ጊዜ የተናገራቸውን አንዳንድ ነገሮች ጥቅስ።
8. እግዚአብሔር ዝምታውን ጨርሶ ለኢዮብ የመለሰለት መቼ ነው?
9. እግዚአብሔር ለኢዮብ የተገለፀው እንዴት ነው?
10. እግዚአብሔር ራሱን በመግለፁ ኢዮብ ያገኘው ውጤት ምንድን ነው?

ክፍል 7 - ከሌላው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ያለው ድጋፍ

1. ሰው እግዚአብሔርን ይፈልጋል። የእግዚአብሔር ቃል ይህን ያስገነዝባል «እግዚአብሔር የሚታይበት ዘመን አሁን ነው»፤ ሆሴዕ 10:12፤ መዝ. 105:4፤ ኢሳ. 55:6፤ ሉቃስ 11:10፤ የሐዋ. 17:27፤ ኤር. 29:13
2. ሰው ከእግዚአብሔር እንዲለይ ኃጢአት አደረገ፤ ሮሜ 1:18፤ 3:23፤ 6:23፤ መዝ. 66:18፤ ኢሳ. 59:2፤ 64:7።
3. ከክርስቶስ ውጪ የሰው ፍለጋ ተስፋ የለውም፤ ኤፌ. 2:12ና መዝ. 81:11-12። እግዚአብሔር ከሰው ቢርቅም ሰው ፍለጋውን አያቆምም፤ ሆሴዕ 5:6።
4. ሰው በራሱ ጥረት እግዚአብሔርን ሊያገኝ አይችልም፤ ቲቶ 3:5፤ ኤፌ. 2:8-9፤ ማቴ. 7:22-23፤ ሮሜ 3:20፤ ገላቲ. 2:16።
5. እግዚአብሔር ምክንያቶችን እንደግይነግረን መጽሐፈ ኢዮብ ያስተምረናል። ነገር ግን በሥቃይ እና በሰደት ጊዜ በእግዚአብሔር ካመንን የእግዚአብሔርን የበላይነት በበለጠ እንረዳለን፤ 2 ቆሮ. 4:17፤ መዝ. 119:67፤ ኢሳ. 48:10፤ 1 ጴጥ. 1:7፤ 4:12።

ጥያቄዎች

1. ሰው እግዚአብሔርን የሚፈልግ መሆኑን የሚያሳዩ ጥቅሶች ስጥ።
2. ሰው ከእግዚአብሔር እንዲለይ ያደረገው ኃጢአት መሆኑን የሚያስተምር ሁለት ጥቅሶች አጥና።

3. ከክርስቶስ በቀር ሌላ ተስፋ የለም የሚለውን ኢፌ. 2: 12-13 አጥና»

4. ሰው በራሱ ጥረት ወይም ሥራ እግዚአብሔርን ሊያገኘው የማይችል መሆኑን የሚያስተምር ሁለት ጥቅሶች አጥና»

5. ስቃይ እና ፈተና ጠቃሚ የሚሆኑት መቼ እና እንዴት ነው?

ክፍል 8 - መጽሐፈ ኢዮብና የአንባቢያን ሕይወት

1. የሰው ፍለጋ

በዚህች በሰለጠነች ዓለም የግንነት ፍለጋ አስፈላጊ ነው። አንድ ሰው ሙሉ ሰብአዊ አደጋና እንዲኖር ግንነቱን ማረጋገጥ አለበት። እርኪ መልስ ሳያገኝ ሲቀር ሕይወቱ የሥቃይ ነው። ከዚህ በፊት ታይቶ በማይታወቅ ሁኔታ በአሁኑ ጊዜ ሰው ግብረገብነቱን ለመግለፅና ለመጓዝ ነጻ ነው። ነገር ግን የሕብረተሰቡ ውስብስብነት ሰውን አሰረው። ሰው እኔ ግን ነኝ ብሎ ይጠይቃል። ስለዚህ በዚህ ትውልድ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ጠቃሚ ነው የሚለው የክርስቲያን መልእክት በጣም አስፈላጊ ነው። «ተቤኹኝ ሃለሁና አትፍራ፣ በስምህም ጠርቼሃለሁ፣ አንተ የኔ ነህ»፣ ኢሳ. 43: 1።

2. የሰው መለየት

ኃጢአት ሰውን ከእግዚአብሔር ይለየዋል፣ በግለሰቡም ውስጥ መሳቀቅ ይፈጥራል፣ እንዲሁም በእግዚአብሔር እና በሰው መካከል ያለውን ግንኙነትም ያደናቅፋል። ለምሳሌ አዳም ከእግዚአብሔር ጋር የነበረውን ግንኙነት እና ቃዩን ከወንድሙ ከአቤል ጋር የነበረው ግንኙነት ተደናቅሮአል። ነገር ግን አዲስ ኪዳን የክርስቲያን ሕይወት በኢየሱስ ሕይወት፣ ሞትና ትንሣኤ እንደሚመሠረት ገልጾ ያደርገዋል። 2 ቀር. 5: 14፣ 15። የክርስቲያን ሕይወት የሚጀመረው በሞት ነው፣ ሰው ከራሱ ፍላጎትና ፈቃድ ተገልሎ ክርስቶስን ይከተላል ማለት ነው። ኢየሱስ አለ «እኔ የመጣሁ ጻድቆችን ለመጥራት ሳይሆን ኃጢአተኞችን ጎስሐ እንዲገቡ ነው»። ኃጢአት እግዚአብሔርን ከሰው እንዲለይ ያደርገዋል። የክርስቶስ መሞት ከእግዚአብሔር ጋር እንድንታረቅ ያደርገናል። ሰው መንፈሳዊ ፍላጎቱን እና ኃጢአት ያለበት ሁኔታውን እስካልተገነዘበ ድረስ ወንጌሉን ሙሉ በሙሉ ሊያውቅ አይችልም። ይህን ሲረዳ ከጥፋት መንገድ ተለየ፣ ራሱንም እንደማያድን አመነ ማለት ነው። ይህ ውሳኔ ጎስሐ መግባት ነው። ጎስሐ መግባት የራስን ሐሳብና የሕይወትን አትጣሚ መለወጥ ማለት ነው። ይህ ውሳኔ ሰው በክርስቶስ ሥራ አምና ወደ እግዚአብሔር የሚመለስበት የእውነተኛ ነፃነት መጀመሪያ ነው።

3. የሰው ውጥረት - ፍለጋውን ሊያስቆም አይችልም

ሰው ከእግዚአብሔር፣ ከሌሎች እና ከራሱ ያለው ግንኙነት የተከፋፈለ እና ተስፋ የሚያስቆጥ ነው። ያልጻገው ሰው በእግዚአብሔር ፊት እውነተኛ ሁኔታውን ሊያውቅ አይፈልግም። ምናልባት ሰው እግዚአብሔርን ካላስታወሰው ከኃጢአት ጋር ለመኖር እና ለመደሰት እችላለሁ ብሎ ያስብ ይሆናል።

ነገር ግን በኃጢአት ምክንያት የእግዚአብሔር እና የሰው ግንኙነት የተቋረጠ ይሆናል። ሰው በእግዚአብሔር ቁጣ እና የኃጢአት ፍርድ በሆነው ሞት ሥር ነው፣ ሮሜ 6: 23።

የእግዚአብሔር ቅድስና ሰው ሊያደርገው የማይችለውን ነገር ስለሚጠይቅ ለሰው ሽክምና እርግጥን ይሆነዋል፤ ሮሜ 1:18። ሰው ራሱን ለማርካት የሚያደርገው ፍለጋ ተስፋ መቁረጥን እና አለመርካትን ያመጣበታል። ሰው ሟችነቱን ስለሚያውቅ በሞት እና ወደፊት በሚመጣው ዕድሉ ምክንያት ፍርሃት ይሞላል። በዚህ ሁኔታ በመገፋፋት ሰው በእግዚአብሔር ፊት እውነተኛ መሆኑን ለማሳየት ይሞክራል። ይህ አስቸጋሪ ሁኔታ የሚባባሰው አንዳንዶች በሚደርሱት መደምደሚያ ነው - ይህም ራሴን መገደል አለብኝ የሚለው ነው። ይህ ግን የውጥረት መፍትሔ ሊሆን አይችልም።

4. የሰው ተስፋ መቁረጥ -

ሰው እግዚአብሔርን ሊያገኝ አይችልም። ሰው በጭንቀት ጊዜ እንደ ኢዮብ «ወደት እንደሚገኝ ባውቅ ኑሮ» ይላል። መልካም ሥራዎችን በመሥራት እግዚአብሔርን ለማግኘት ይሞክራል። ሰው ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ከመሆኑ በፊት ከጎረቤቶቹ ጋር እውነተኛ ለመሆን ይሞክራል። ሰው ኃጢአተኛ መሆኑን ስለሚያውቅ ፍለጋውን ይቀጥላል። ሰው እንስሳ ቢሆን ኑሮ እና የሚፈልገውንም ባያውቅ ኖሮ ይረካ ነበር። ነገር ግን ሰው የሚፈልገውን ነገር ያውቃል። ሰሎሞን በመጽሐፉ መከብብ ውስጥ እንዳሳየው፤ ሰው በማንኛውም ቀላል ነገር አይረካም። ነገር ግን ሰው የሚረካው እግዚአብሔርን በግል ደረጃ ሲያውቅ ነው። ይህ እንደገና የኢዮብ መልስ ነው፤ ኢዮብ 38:1 ተመልከት።

5. የሰው መደምደሚያ፡ - ተስፋ የለም፤ ፍለጋውም ግን ይቀጥላል።

በሽተኛ ያልሆነ ነገር ግን «በሕይወቴ ለመኖር አልፈልገም» ራሴን እንድላለሁ» የሚል ሰው አጋጥሞህ ያውቃልን? ምናልባት አጋጥሞህ ሊያውቅ ይችላል። አብዛኛውን ጊዜ እነዚህ ሰዎች በሽተኞች ናቸው። በሥራቸው እና በሀብታቸው ዘላቂ ያልሆነ እርካታ የሚያገኙም አሉ። ነገር ግን ከነዚህ ነገሮች ዘላቂ እርካታ እንደማያገኙ ያውቃሉ። መጽሐፍ ቅዱስ እነዚህን ሰዎች «ሞቾች» ይላቸዋል። ክርስቲያን ያልሆኑ ሰዎች በአንድ ነገር እንረካለን ብለው ተስፋ ያደርጋሉ። ይፈልጋሉ፤ ይፈልጋሉ አሁንም ይፈልጋሉ።

ጥያቄዎች

1. በሰለጠነው ዓለም ሰው የሚፈልገው ነገር ምንድን ነው?
2. ኃጢአቱንና በእግዚአብሔር ጥገኛ መሆኑን ካወቀ በኋላ ሰው መከተል ያለበት ምንድን ነው?
3. ሰው በእግዚአብሔር ፊት እውነተኛ መሆኑን ለማሳየት የሚገፋፋው ፍርሀት ምንድን ነው?
4. በሥራቸው እና በኃብታቸው እርካታ ለማግኘት የሚፈልጉትን ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስ ምን ይላቸዋል?

ክፍል 9 - መደምደሚያ

ከመጽሐፈ ኢዮብ ሁለት አስፈላጊ ትምህርቶች እንማራለን። የመጀመሪያው ስለ ሕይወታችን ሲሆን። ሁለተኛ ደግሞ ስለሥራችን ነው።

1. መጽሐፈ ኢዮብ ደግሞ ደጋግሞ የእግዚአብሔርን ፀጋ ያስታውሰናል። እኛም እንደ ኢዮብ ነን። ይህን ሠራን ያኛውን ሠራን፤ ይህን ሰጠን ለማለት ቀላል ነው። አንድ ነገር በመሥራታችን እኛ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ሆነናል ብለን እናስባለን። እኛ የሠራነው ነገር የለም፤ ሉቃስ 17:10። ከመጀመሪያ እስከመጨረሻ የእግዚአብሔር ጸጋ በመሥራት ላይ ነው። እኛን ወደ እርሱ ለመመለስ እግዚአብሔር በሕይወታችን ውስጥ ይሠራል። ድምጹን እንድንሰማ ጀርዶችን የከፈተልን የርሱ ጸጋ ነው። የርሱ ጸጋ ሕይወታችን ለውጦ የርሱ ቤተሰብ እንድንሆን አደረገን። መጽሐፈ ኢዮብ በምታነብበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ጸጋ የሚያሳይ ነገር ተመልከት። ይህም ጸጋ ለአንተ እንዴት እንደታየ ተመልከት።
2. መጽሐፈ ኢዮብ ሕይወታቸው አሁንም ቢሆን ስላልተለወጡ ሰዎች ሁኔታ ያስተምረናል። አብዛኛዎቹ እንደ ኢዮብ ናቸው። በጣም ጥሩ ሰዎች ናቸው። የእግዚአብሔር ጸጋ ይገባናል ብለው ያስባሉ። ያደረጉትንም ነገር ሁሉ ለመዘርዘር ይችላሉ። ያላደረጉት አንዱ ነገር ግን በሉቃስ 18:13 ተሰጥቷል። ሌሎች ደግሞ እንደ ኢዮብ ጓደኞች ናቸው። ጥሩ ምክር አላቸው። አንዳንዱ እውነት ነው፤ ነገር ግን ኢዮብ ለጠየቀው ጥያቄ መልስ አይሰጥም። የእግዚአብሔር ቃል ብቻ ሕይወታቸውን ሊለውጥ ይችላል። ኢዮብ እንዳደረገው ቃሉን ካልተቀበሉ በስተቀር መልስ ሊያገኙ አይችሉም። ኢዮብ የተዘናናው እግዚአብሔር መልስ በሰጠው ጊዜ ብቻ ነው፤ ኢዮብ 38:1። ይህ ለትግሉ የተሰጠ መልስ ነበር። እንደዚሁም ሁሉ የሕይወቱን ትርጉም ለማግኘት ለሚታገል ሁሉ ይህ ብቸኛ መልሱ ነው።

ጥያቄዎች

1. እኛ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ክፍል እንድንሆን የእግዚአብሔር ጸጋ የሚያበረክተው ድርሻ ምንድን ነው?
2. በብዙ መልካም ሰዎች የሚታጣው አንዱ ነገር ምንድን ነው?
3. ሕይወትን ለመለወጥ የሚችለው እና ለሰው ፍለጋ መልስ የሚሰጥ ብቸኛ ነገር ምንድን ነው?
4. ለኢዮብ ትግል የተሰጠው መልስ ምንድን ነበር?
5. የእግዚአብሔርን ቃል ሰምቶ ከአወቀ በኋላ ኢዮብ ያደረገው ነገር ምንድን ነው? እኛስ ማድረግ ያለብን ምንድን ነው?

ምዕራፍ አራት

ም ሳ ሌ

ክፍል 1 መግቢያ

1. ስለ ሥነ-ምግባር በምናስብበት ጊዜ ሁልጊዜ የምንጠይቀው ጥያቄ «ለምን?» የሚለው ነው። ጥያቄው አንዳንድ ነገሮች ልክ እንደሆኑና ሌሎች ደግሞ ስሕተት እንደሆኑ ያስችለናል። እኛም ለምን እንደሆነ ለማወቅ እንፈልጋለን። ትናንሽ ልጆች በነበርንበት ጊዜ ወላጆቻችን አንዳንድ ነገሮች እንደሚጎዱን ይነግሩን ነበር። ሕብረተሰብ አንዳንድ ጠባዮችን ሲቀበል ሌሎችን ደግሞ ሳይቀበል ሲቀር እናያለን። ይህ መለኪያ ገን አያረካንም። «ለምን?» የሚለውን ጥያቄ አሁንም እንጠይቃለን።
2. ለየሥነ-ምግባር ጥያቄዎች መልስ ሁሉ እግዚአብሔር የሚወሰን መሆኑን በምንረዳበት ጊዜ በእርሱ ላይ እውነተኛ አቋም መውሰድ አለብን። አንድን ነገር እንድንሠራ ሌላውን ነገር እንዳንሠራ የምንጠብቅ ከሆነ እንደማሺኖች ሆንን ግለት ነው። እግዚአብሔር ያለንን እንድንሠራ በእግዚአብሔር ላይ ሊኖረን የሚገባን መተማመን ምንድን ነው?
3. ጠባይ እውነተኛ ትርጉም የሚኖረው «ይህን መሥራት አለብኝ» ብሎ አንድ ሰው ውሳኔ በሚደርስበት ጊዜ ብቻ ነው። ይህም ግለት ለምን አንድ ዓይነት ሥራ መሥራት እንደሚገባው መረዳት አለበት ግለት ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ግንኙነት ይህን ሥራ እንዲሠራ የሚያስገድደው መሆኑን ከተረዳ በኋላ ለመሥራት መወሰን አለበት።
4. የእኛን ድክመት እስካልተገነዘብን ድረስ የሥነ-ምግባር እድገት ፈጽሞ አይገኝም። የምንወድቅባቸውን ቦታዎች ልንገነዘብ የምንችለው ድክመታችንን ስንረዳ ብቻ ነው። እነዚህ ድክመቶች አጠቃላይ እና የግል ናቸው። ሰው ሁሉ በአንዳንድ ነገሮች ደካማ ነው። በሌላ በኩል እያንዳንዱ ሰው የራሱ ድክመት አለው። ይህን ማወቅ ግለት ደግሞ ዝግጁ መሆን ግለት ነው።
5. ድክመቶች ውስጣዊ ሲሆኑ ከሰብአዊ ተፈጥሮ ጋር የተያያዙ ናቸው። ልንሠራቸው የማንፈልጋቸውን ነገሮች እንድንሠራ የሚያደርጉ ውጫዊ ግፊቶች አሉ። እነዚህን ማወቅ የማሸነፍ መጀመሪያ እርምጃ ነው። አንዳንድ ሰዎች እነዚህ ግፊቶች ያስቸግሩናል ለማለት አይፈልጉም። ለልዩ ልዩ ገለሰቦች እነዚህ ግፊቶች ልዩ ይሆናሉ። ስሕተት የሆነውን የሥነ-ምግባር ውጤት እንድንወስን የሚያደርጉን ነገሮች ማወቅ አለብን።

ጥያቄዎች

1. የሰዎች እና የሕብረተሰቦች የሥነ-ምግባራዊ መለኪያዎች የሚለያዩት ለምንድን ነው?

2. ትክክለኛውን መለኪያ የሚያቀርበው ግን ነው?
3. ሰው ትክክለኛ የሥነ ምግባር ውሳኔ ከግድረጉ በፊት ግመን ያለበት ምንድን ነው?
4. በሥነ ምግባር ረገድ ለመብበል ከመቻላችን በፊት መገንዘብ ያለብን ምንድን ነው?
5. የድክመታችን ሁለት ምንጮች ምንድን ናቸው?

ክፍል 2 የተከሰተ ችግር

መጽሐፈ ምሳሌ የሚመልሳቸውን ጥያቄዎች በአምስት ታላላቅ ርዕሶች እናጠቃልላለን።

1. የትክክለኛ የሥነ ምግባር መለኪያ ምንጭ ግን ነው? ብዙ ሰዎች በራሳቸው ውስጣዊ ኃይል እና ስሜቶች ለመተግመን ይሞክራሉ። ምናልባት አብዛኛዎቹ የሚሞክሩት ደግሞ ሕብረተሰቡ እና ጓደኞቻቸው የሚጠይቁባቸውን ለማሟላት ነው። ሌሎች ደግሞ በባህል ይመረከሳሉ፣ የራሳቸው የሥነ ምግባር መለኪያ የላቸውም። ይህን ጥያቄ በተለይ ወጣቶች ሁልጊዜ የሚጠይቁት ነው። ምናልባት መጽሐፈ ምሳሌ በወጣቶች ላይ የሚያተኩረውም በዚሁ ምክንያት ይሆናል።
2. የሥነ ምግባር መለኪያዎች እንዴት ውስጣዊ ኃይል ሊኖራቸው ይችላል? ሕጎችንና ደንቦችን በማክበር ብዙ ሰዎች ይኮራሉ፣ ጻድቃንም ነን ብለው ይመክሉ። እኛ ብቻ ልክ ነን በማለት መለኪያዎቻቸውን በሌሎች ላይ ለመጫን ይፈልጋሉ። አንድ ሰው በውጫዊ ግፊት ብቻ የሚመራ ከሆነ ምን ይጠቅመዋል?
3. ትክክለኛው የሆነው ምን እንደሆነ ባወቅሁ ጊዜ ምን ግድረግ አለብኝ? አብዛኛው ጊዜ ችግሩ የእውቀት ችግር አይደለም። ብዙ ሰዎች አንዳንድ ነገሮች ስሕተት መሆናቸውን እንደሚያውቁ ግልፅ ነው። ስሕተት ቢፈጽሙም እንኳ በምን ምክንያት እንዳደረጉት ያውቃሉ። ሆኖም ሌሎች ስሕተትን በሚሰሩበት ጊዜ ይቃወማሉ፣ ራሳቸው ግን ብዙ ጊዜ እያወቁ ይላሳታሉ። ችግሩ ያለው የት ላይ ነው? ይህ የሥነ ምግባር ድክመት መፍትሔ የሚያገኘው እንዴት ነው?
4. ስለሥነ ምግባር መለኪያዎች እየተጠራጠርኩ መኖር አለብኝ? አብዛኛው ሕዝብ የሚከተለው ፀባይ ልክ ላይሆን ይችላል? ለሰው ልጅ ግልፅ እና ቀላል የሆነ መመሪያ ላገኝ እችላለሁ? እያንዳንዱ ጥያቄ ከመመለሱ በፊት እያንዳንዱን ጥያቄ ግጥናት አለብኝ?
5. ብዙ ስሕተቶች የምሠራው ለምንድን ነው? በትክክል ለመሥራት ወስኛለሁ። ምን መሥራት እንዳለብኝ አውቃለሁ፣ ነገር ግን ሁልጊዜ እሸነፋለሁ። በወጥመድ ተይገሮ ልሰራቸው የግልፈልጋቸውን ነገሮች እንድሠራ ምርጫ ሳይኖረኝ እቀራለሁ። እኔ ለግድረግ የምፈልገውን ለመወሰን እና በሥራ ላይ ለግዋል የሚያዳግተኝ ለምንድን ነው?

ጥያቄዎች

1. ብዙ ሰዎች የእውነተኛ የሥነ ምግባር መለኪያ የሚያገኙት ከየት ነው?

2. ሰዎች ሕጎችንና ደንቦችን ብቻ ለማክበር ሲፈልጉ ውጤቱ ምን ይሆናል?
3. ምንም እንኳን ሰዎች አብዛኛውን ጊዜ ትክክለኛውን ከሰሕተቱ ቢለዩም የሚያደርጉት ነገር ምንድን ነው?
4. ከሥነ ምግባር አንፃር ብዙ ሰዎች የሚጠይቁባቸው ጥያቄዎች ምንድን ናቸው?
5. ብዙ ሰዎች ትክክለኛ ሥራ ስለመሥራት ያላቸው ጥያቄ ምንድን ነው?

ክፍል 3 የእስራኤል ሥነ ምግባር ልምዶች

1. እስራኤላውያን በባርነት በነበሩበት ጊዜ አረመኔ አግልክት ከሚያመልኩና ብዙ መጥሮ ነገሮች ከሚሠሩ ግብፃውያን ጋር ይኖሩ ነበር። ከብዙ አረመኔ ሕዝቦች ጋር ወደሚኖሩበት ወደ ከነዓንም እየሄዱ ላሉ እግዚአብሔር ሕጉን ሰጣቸው። ሕጉ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ያወጣው የሥነ ምግባር መላኪያ ነበር። ዘሌዋ. ምዕ. 16-21። ፀባያቸውን እና አምልኮታቸውን የተቆጣጠረው የእግዚአብሔር ሕግ እስራኤላውያንን ልዩ ሕዝብ አደረጋቸው።
2. ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ግንኙነት የነበራቸው እስራኤላውያን በእግዚአብሔር ሕግ ተደሰቱ። «አምላኬ ሆይ ፈቃድህን ለማድረግ ወደድሁ፣ ሕገህም በልቤ ውስጥ ነው»። መዝ. 40፡8 እግዚአብሔር የሰጣቸው መመሪያ የግንኙነታቸው መሠረት አልነበረም። እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ያደረገው ቃል ኪዳን ክብ ነገር የሚመስል ነው። በክቡም ውስጥ ግንኙነቱን የሚጠብቅ የእግዚአብሔር ትዕዛዝ ይገኛል።
3. መዝ. 119 በእግዚአብሔር ሕግ ላይ የሚያተኩር መዝሙር ነው። ይህ ሕግ ለእስራኤል የተገለጸውን የእግዚአብሔር ፈቃድ ያመለክታል። አባት ለልጆቹ የሚሰጠው የፍቅር መመሪያ ነው። ብዙ እስራኤላውያን ለእግዚአብሔር ቃል በመታዘዝ የሚገኘውን ደስታ ያውቁ ነበር። እግዚአብሔርንም ስለወደዱ እርሱን ለማስደሰት ፈለጉ። ጳውሎስ በሮሜ 7 የጠቀማቸውን ግንኙነቶች ለመመሥረት የሞከሩት ሕጎቹን ይለግመዱ ከነበሩ አይሁዶች በጣም የተለዩ ናቸው።
4. የይሁዳ ንጉሦች ለምሳሌ ኢዮሣፍጥ - 1ኛ ነገሥት 22፡41-44፤ ኢዮአስ- 2ኛ ነገሥት 12፡2፤ አዝያን 2ኛ ዜና 26፡1-5 እና ሕዝቅያስ-2ኛ ነገሥት 18፡5-7 እግዚአብሔርን አመኑ፣ ለቃሉም ታዘዙ። እነርሱ የታዘዙት ትክክለኛ መሆኑን ስላመኑበት ነው። ነገር ግን እያንዳንዳቸው ድክመቶች ነበሩአቸው። ኢዮሣፍጥ እና ኢዮአስ ለአረመኔ አምልኮ መሠዊያ የነበሩትን ከፍተኛ ሥፍራዎች አላሰወገዱም። አዝያን እና ሕዝቅያስ ደግሞ በኩራት ምክንያት ወደቁ፣ 2ኛ ዜና 26፡16፤ 2ኛነገሥት 26፡13
5. ዳዊት በኃጢአት ተጠመደ፣ ነገር ግን ኃጢአቱን ተገንዝቦ ንስሐ ገባ፣ 2ኛ ላሙኤል 12፡13፤ መዝ. 51 እግዚአብሔርም ይቅር አለው። «ክልቡ ጋር ያለ ሰው» ብሎም ጠራው፣ 1ኛ ነገሥት 14፡8 የግንኙነቱ መሠረት የእግዚአብሔር ጸጋ እንጂ የዳዊት ታሣዥነት አልነበረም። አለመታዘዝ ዳዊትን ከእግዚአብሔር ፍቅር፤ ከእግዚአብሔር በረከትና ከእግዚአብሔር አንክብካቤ ለየው፣ ነገር ግን

እገዚአብሔር ዳዊትን አልተወውም። በመጽሐፈ ምሳሌ የንስሐ መግባት ሐሳብ ብዙ ጊዜ እናገኘዋለን። የእገዚአብሔር ቤተሰብ የሆኑ ሰዎች ሁሉ ሊሰናከሩና ሊወድቁ ይችላሉ፤ ነገር ግንሁል ጊዜ ይነሳሉ፤ ግንኙነታቸው ይታደሳል።

ጥያቄዎች

1. እስራኤል ልዩ ሕዝብ እንዲሆን ያደረገው ምንድን ነው?
2. እስራኤላውያን የእገዚአብሔርን ፍላጎት ሠርተው ከመደሰታቸው በፊት አስፈላጊ የነበረው ነገር ምንድን ነው?
3. እስራኤላውያን እገዚአብሔርን ለማስደሰት የፈለጉት ለምንድን ነው?
4. አዝያን እና ሕዝቅያስ ወደ ውድቀታቸው የመራቸው ነገር ምንድን ነው?
5. ለዳዊት እና ለእኛ የእገዚአብሔር የይቅርታ መሠረት ምንድን ነው?

ክፍል 4 በአሁኑ ዓለም ያለው ተመሳሳይ ችግር

1. የሕብረተሰቡ የሥነ ምግባር መለኪያ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተለወጠ ነው። ጽኑ መለኪያ የመመሥረት ፍለጋው አሁንም ቀጥሏል። ምናልባት አሁን የምንነጋገርባቸው የሥነ ምግባር ጥያቄዎች ከአሥር ዓመት በፊት አይታሰቡም ነበር። ልጆችን ደግሞ በሌላ ጥያቄዎች ይጨነቁ ይሆናል። ነገር ግን መሠረታችን ጠንካራና ጽኑ በሚሆንበት ጊዜ ለጥያቄዎች ሁሉ መልስ ልንሰጥ እንችላለን።
2. እገዚአብሔርን በምንተውበት ጊዜ መለኪያ አይኖረንም። በዚያን ጊዜ ሰዎች በጭፍን እንደየ ሕብረተሰቡ የተለያዩ ይሆናሉ። ለክርስቲያን ግን ይህ አጥጋቢ ምላሽ አይደለም። እንደ ግንኛውም ሰው የነበረውን የአብርሃምን ሕይወት አስታውስ፤ አብርሃም ብዙ ስሕተቶች ሠርቷል።
3. ስሕተት ሲያደርጉ የተያዙ ሰዎች ካለራሳቸው በቀር ግንኛውንም ሰው ጥፋተኛ ያደርጋሉ። ወይም ሌሎችን ጥፋተኛ ያደረገውን ሕብረተሰቡን፤ ወዘተ ጥፋተኛ ያደርጉታል። ለውሳኔዎቻቸው ተጠያቂዎች ለመሆን አይፈልጉም። ለራሳችን ውሳኔ እኛ ራሳችን ኃላፊነት መውሰድ እንዳለብን መጽሐፈ ምሳሌ ያሳያል። በምናስተምርበት ጊዜ ሰው ሁሉ ለሚያደርገው ሥራ ተጠያቂ መሆኑን አጥብቀን እናስተምር።
4. በአካባቢያችን ሲፈፀሙ የምናያቸው ስሕተቶች የሚሠሩት ከተሳሳተ ምርጫ የተነሳ ነው፤ ምክንያቱም ምርጫው ከእገዚአብሔር ቃል ጋር በጽኑ የተያያዘ አልነበረምና ነው። ምርጫውን ግብራራት የመጋቢውና የአስተማሪው ሥራ ነው። አንዳንድ ጊዜ ሰዎች በጣም ገራ ስለሚገባቸው አንዱን ምርጫ ከሌላው ለመለየት አይችሉም።
5. እገዚአብሔር ካልረዳን የኃጢአት ስበትና ግፊትን ልንቋቋም አንችልም ይሆናል። ሰዎች የተቃና ኑሮ ሊኖሩ የሚችሉ ከእገዚአብሔር እርዳታ ሲያገኙ ነው።

በሕይወታችን ውስጥ እግዚአብሔርን መጀመሪያ በምናደርግበት ጊዜ በእውነት እና በስሕተት መካከል ያለውን ልዩነት እናውቃለን።

6. መጽሐፈ ምሳሌ ለእነዚህ አስጊ ሁኔታዎች መልስ ስለሚሰጥ መጽሐፉ በጣም ጠቃሚ ነው። መጽሐፈ ምሳሌ ከሌላው የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ተለይቶ መታየት የለበትም። መጽሐፈ ምሳሌ በሙሉ ሕሕና በጳውሎስ መልዕክቶች ከምናገኘው ሥነ ምግባራዊ ትምህርት ለየት ባለ ሁኔታ ያቀርባል፤ መሠረቱ ግን ያ ነው። የእግዚአብሔር መሠረታዊ ትዕዛዞች ሁል ጊዜ አንድ ናቸው።

ጥያቄዎች

1. የሥነ ምግባራዊ መለኪያ ከጊዜ ወደ ጊዜ ይለወጣል፤ ስለዚህ የእነዚህ የሥነ ምግባራዊ ጥያቄዎች መልስ ከየት እናገኛለን?
2. የሥነ ምግባር መለኪያ በሕብረተሰቡ ፍላጎት ብቻ በሚመሰረትበት ጊዜ ለክርስቲያኖች አጥጋቢ የማይሆነው ለምንድን ነው?
3. ከሥነ ምግባራዊ ጥያቄዎች አንጻር መጽሐፈ ምሳሌ ስለ ኃላፊነታችን የሚያስተምረው ምንድን ነው?
4. ሥነ ምግባራዊ ትምህርት በማስተማር ረገድ መጋቢዎችና አስተማሪዎች ያላቸው ኃላፊነት ምንድን ነው?
5. ሰው በሕይወት ኑሮው እውነትንና ስሕተትን አስረግጦ የሚያውቀው መቼ ነው?
6. በመጽሐፈ ምሳሌ የሚገኙት በመሪያዎች በሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ውስጥ ከሚገኙት ጋር ሲወዳደሩ ምን ያህል ተመሳሳይነት ይኖራቸዋል?

ክፍል 5 ለጠቅላላ ችግሩ ያለው መፍትሔ

1. በብሉይ ኪዳን ያለ የሥነ ምግባር ሕግ የቅዱስነት መለኪያ ሆኖ ይታወቃል። ይህ ሕግ «እንደዚህ ተብሎ ተጽፎአልና» ይሉ ለነበሩ ለክርስቶስ፤ ለሐዋርያትና ለጥንት ቤተ ክርስቲያን አባቶች ብቸኛ መለኪያ ነበር። የእግዚአብሔር ሕግ አሁንም ሰዎች ኃጢአታቸውን እና ጥፋታቸውን የሚያምኑበት መለኪያ ነው። የተፈጠርነው በእግዚአብሔር አምላላ ስለሆነና በዚህ ዓለም ስለምንኖር እውነተኛ እርካታ ልናገኝ የምንችለው እግዚአብሔር በመሠረተው መለኪያ መሠረት በምንኖርበት ጊዜ ብቻ ነው።
2. እያንዳንዱ ሰው የሥነ ምግባር ንቃት አለው። ሰው ህሊናውን ከሰማና ውሳኔውን ከተቀበለ ያለምንም ስሕተት ይከሰዋል ወይም ያጽድቀዋል። እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ሕጉን በክርስቲያኖች ልብ አስተምጧል። የሙሉ ሕግ ዝርዝር፤ የመጠበቅ ኃይል ለሰው አልተሰጠውም፤ ኮነው እንጂ። በክርስቶስ የተፈጸመው የአዲስ ኪዳን ሕግ ግን የመጠበቅ ኃይል ጭምር ይሰጣል። በክርስቶስ ብቻ የሚጻድቅ መሆኑንና በራሱ ኃይል የሥነ ምግባር ሕግ ለመፈጸም እንደማይችል ሲረዳ ኩራት አይሰማውም። ስለዚህ እግዚአብሔር የሚፈልገውን ኑሮ ሰዎች እንዲኖሩ የሚያስችለው ከእግዚአብሔር ጋር የሚመሠረት ግንኙነት

ነው። በዚህም ምክንያት የመጀመሪያው ትዕዛዝ «እምላክህን እገዢአብሔርን ውደድ» ይላል።

3. ሰው የሥነ ምግባርን መለኪያ ሊጠብቅ የሚችለው 1. የእግዚአብሔር መለኪያ እውነተኛ መለኪያ መሆኑን ሊወስን፤ 2. የክርስቶስ የሆኑት ያላቸውን ኃይል በሚቀበልበትና በሚጠቀምበት ጊዜ ነው። እነዚህን ሁለት ነገሮች በምንይዝበት ጊዜ መሥራት የሚገባንን እንሠራለን። ከዚያም እግዚአብሔርን ለናስደስትና ከሕሊና ጭንቀት ነፃ ለነወጣ እንችላለን።
4. አሮጌው ተፈጥሮ ከአዲሱ ተፈጥሮ የሚያደርገው ግጭቱ አሁን ቢሆን ይቀጥላል። «እውሉስ «ስደክም ያን ጊዜ ኃያል ነኝና»። ይላል፤ 2ቀሮ. 12፡9፤ 10። ድክመታችንን እስካላወቅንና በጸጋውና በኃይሉ እስካልተጠቀምን አሮጌ ተፈጥሮአችንን ለናሸንፈው አንችልም። «ነገር ግን በክርስቶስ አጣካይነት ድል እንድንነሳ ለሚያደርገን እምላክ ምስጋና ይሁን»፤ 2ቀሮ. 2፡14 «ከሥጋ የተነሣ ስለደከመ ለሕግ ያልተቻለውን፤ እግዚአብሔር የገዛ ልጁን በኃጢአተኛ ሥጋ ምሣሌ በኃጢአተኛ ምክንያት ልኮ አድርጎልናል» ሮሜ. 8፡3።
5. ክርስቲያኖች በራሳቸው ውስጥ ካለው አሮጌ ተፈጥሮአቸው ቅሪቴ አላቸው። በተጨማሪም የውጭ ኃይሎች ተፅእኖ የሥነ ምግባራዊ ውሳኔያቸውን ሊለውጡት ይጥራሉ። «መጋደላችን ከደምና ከሥጋ ጋር አይደለምና፤ ከአለቆችና ከሥልጣናት ጋር ከዚህም ከጨለማ ዓለም ገዢዎች ጋር በሰማያዊም ስፍራ ካለ ከክፋት መንፈሳዊያን ሠራዊት ጋር ነው እንጂ»፤ ኤፌሶን 6፡12። የእግዚአብሔር እና የሰው ጠላት የሆነው ሰይጣን የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማደናቀፍ የተቻለውን ሁሉ ያደርጋል። የእግዚአብሔርን ሰዎች ግድከም፤ ኃይል እንዳይኖራቸው ግድረግ እና በሕይወታቸው ያለድል ግስቀረት ዋናው የሰይጣን ዓላማ ነው። ሌሎች ሰዎች እና የምንኖርበት ሕብረተሰብ የሥነ ምግባራችንን ውሳኔዎች ሊለውጡ ይፈልጋሉ። እነዚህን ኃይሎችና ግፊቶች ተገንዝበን በክርስቶስ በሆነው ኃይላችን እነርሱን ለመቋቋም መግር አለብን፤ 1ኛ ቀሮ. 15፡57-58፤ 2ኛ ቀሮ. 3፡6፤ 6፡17፤ ኤፌ. 6፡13-18።

ጥያቄዎች

1. ሊየሱስና ሐዋርያት ያወቁት የቅዱስነት መለኪያ ምንድን ነው?
2. የእግዚአብሔር መለኪያ ብዙኛ የሚያረካ መለኪያ የሚሆነው ለምንድን ነው?
3. ሰው የሥነ ምግባራዊውን መለኪያ እንዲያውቀው እግዚአብሔር ያቀረበው ምንድን ነው?
4. እግዚአብሔር የሰጠውን የሥነ ምግባራዊ መለኪያ ለመጠበቅ የሚችለው መቼ ነው?
5. በእውነት እና በስሕተት መካከል ያለው ግጭት በክርስቲያኖች የሚቀጥለው ለምንድን ነው? ሁለት ምክንያቶች ስጥ።

ክፍል 6 ለጥያቄው ያለው ዝርዝር መፍትሔ

መጽሐፈ ምሳሌን በጥልቀት በምታጠናበት ጊዜ መጀመሪያ እዚህ ክፍል ውስጥ የሚገኙትን አምስት አንቀጾች አንብብ። እነዚህ የተጠቀሱት ሐሳቦች ወኪሎች እንጂ ነገሩን ሙሉ በሙሉ የሚገልጹ አይደሉም። እያንዳንዱን ርዕስ ወስዳችሁ ጥናት አድርጉበት፤ ለምሳሌ እግዚአብሔር፤ የጥበብ ምንጭ ስለመሆኑ፤ በእግዚአብሔር ላይ ስላለን አቋም፤ ስለ ትዕዛዛት፤ ወደ ወጥመድ ስለሚመሩን ሰዎች፤ ኃጢአት ስላላቸው ጠባዮች። ተማሪዎቹ መጽሐፈ ምሳሌ በሙሉ በማያንድበት ጊዜ ከተመረጡት አምስት ርዕሶች ጋር ግንኙነት ያላቸውን ዋና ዋና ሐሳቦች ይሰብሰቡ።

የምሳሌ ዓላማ ጥበብን፤ ዲሲፕሊንን፤ እውቀትን እና ጠንቃቃነትን ማስገኘት ነው።
ምሳሌ 1: 1-7።

1. መጽሐፈ ምሳሌ እንደሚገልጽልን እግዚአብሔር ከራስ ወይም ከሕብረተሰቡ ይበልጥ የጥበብ ሁሉ ምንጭ ነው።

- እግዚአብሔርን መፍራት የጥበብ እና የእውቀት መጀመሪያ ነው። 1: 7፣ 2: 6፣ 9: 10።

- የእግዚአብሔር ቃል እውቀት ይሰጣል። 2: 1-5፣ 3: 1-4፣ 7: 1-3።

2. በእግዚአብሔር ላይ ያለን አቋም የእርሱን ጥበብ-በተለይ «የእግዚአብሔር ፍርሀት» እንድንቀበል ወይም እንዳንቀበል ያደርጋል። ይህም ሌላ ጠቃሚ አቋሞችን ያስገኛል። 14: 2፣ 16፣ 27።

- በእግዚአብሔር እንጂ በራስ አለመተማመን። 3: 5-6

- የእግዚአብሔር ዲሲፕሊንን መቀበልን። 3: 11-12፣ 10: 7፣ 12: 1

- የክፋትን፤ የኩራትን እና የዘለፋን ጥላቻን። 8: 13

- ትዕዛዞችን ለመቀበል ፍላጎት ማሳየትን። 10: 8

- ምክር እና ግላጼ ለመቀበል መትጋትን። 9: 8፣ 12: 5፣ 13: 10

- ስድቦችን በቸልታና በይቅርታ ማለፍን። 12: 16።

- ለመማር ፍላጎት ማሳየትን። 9: 9፣ 10: 14

3. መጽሐፈ ምሳሌ ሁለት ዓይነት ትዕዛዛት ያቀርባል፤ የትኛውንም እንደምትፈልግ መወሰን አለብህ።

አሉታዊ ትዕዛዝ

- የእናትህን ትምህርት አትተው።

1: 8፣ 6: 20፣ 22: 6፣ 23: 22

- የእኔን ትምህርት አትርሳ። 3: 1 -

አዎንታዊ ትዕዛዝ

- የአባትህን ምክር ሰማ።

1: 8፣ 6: 20፣ 23: 22

- ትዕዛዞቼን ጠብቅ። 3: 1

- በራስህ እውቀት አትመራ፡ 3:5-7 በእግዚአብሔር እመን፡ 3:5-6
- የእግዚአብሔርን ዲሲፕሊን - እግዚአብሔርን ዲሲፕሊን
- አትናቅ፤ 3:11 ተቀበል፤ 3:12
- መልካም ነገር ከሚገባቸው ሰዎች - ለድሀ ደግ የሚሆን ሰው የተባረከ ነው፤
- መልካም ነገር አታስቀር፤ 14:21፤ 19:17፤ 22:9፤ 28:27፤
- 3:28፤ 22:22
- በጎረቤትህ ላይ መጥፎ ዕቅድ አታውጣ ጎረቤቱን የሚያንቋሸሽ ሰው ኃጢአት
- 3:29፤ 24:8 ይሠራል፤ 3:21
- በክፉዎች መንገድ አትሂድ፤ - የጻድቃን መንገድ እንደጥዋት
- 14:14፤ 19፤ 24:1 ጮራ ነው፤ 4:18
- በክፉ ሰዎች አትቅና፤ 24:1 - እግዚአብሔርንና ንጉሥን ፍራ፤
- 24:21።
- ጠላትህ በሚወድቅበት ጊዜ - ጠላትህ ከራብው ምግብ ስጠው፤
- አትደሰት፤ 24:17 25:21።
- ወይን በሚበሰልበት ጊዜ ወደዚያ - ብዙ የወይን ጠጅ የሚጠጡ ሰዎች ስቃይ፤
- አትመልከት፤ 23:31-35 ጭንቅ እና ጠብ ይመጣባቸዋል፤ 23:29።
- በሰዎች ፊት ራስህን ከፍ አታድርግ፤ - ሌላ ያመስገንህ፤ 27:2፤ 22:4
- 25:26 22:1
- ስለነገ አትመካ፤ 27:1 - ስለነገ ምንም ነገር አታውቅም፤ 22:1
- ሀብታም ለመሆን ራስህን - ጥሩ ስም ከታላቅ ሀብት ይበልጥ
- አታስጨንቅ፤ 23:4 ጠቃሚ ነው፤
- 27:1፤28:8፤ 11
- ሕፃን ዲሲፕሊን እንዳይኖረው - አባት ለሚወደው ልጅ ዲሲፕሊን
- እንዲኖረው
- አታድርግ፤ 23:13፤ 29:17 ያደርጋል፤ 3:12፤ 23:13
- 4. በመጽሐፈ ምላሌ በሥነ ምግባር ረገድ ደካማ የሆኑ ሰዎች አሉ።

ሞገ

1:22+ 12:15+ 16:23+ 13:16+ 19:20+ 14:3+ 8:9+ 16:24+
15:5+ 14:20+ 17:12+ 21+ 24+ 25+ 28+ 18:2+ 6+ 19:1+ 26:4-12+
27:22+ 29:9+ 11:20+ 30:32

ቤትኛ አዳራ

2:16-19+ 5:3-6+ 6:24-29+ 32-35+ ምዕ 7+ 22:14+ 30:20

ጠግግ እና መጥፎ ሰው

6:12-14+ 16:27

ፈዘኛ

9:7-12+ 13:1+ 14:6+ 17:5+ 19:25+ 21:24+ 22:10+ 29:8

ሐጄተኛ

11:12-13+ 16:28+ 18:8+ 20:19+ 26:20+ 22

ሰነፍ

10:4+ 12:24+ 13:4+ 15:19+ 19:15+ 24+ 20:4+ 21:25+
22:13+ 26:13-16+

ሰሰታም

15:27+ 23:21+ 28:25

መጽሐፈ ምሳሌ እነዚህን ሰዎች ጠላቶቻችን አድርገን እንድናያቸው ያላስበናል።
ከእነዚህ ሰዎች ትርቃለህ? ጠባያቸው የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ እንድንጠብቅ
ስለግያደርገን ጠላቶቻችን ናቸው።

5. ጥንቃቄ የግያደርጉስ ሰዎች ክፋትን እንዲሠሩ የግንታትቱአቸውን ነገሮች ምሳሌ
ያቀርባል። ከእነዚህ ነገሮች መራቅ አለብን።

- ዝሙት - 5:1-23+ 7:4+ 5+ 21+ 24-27
- ኩራት - 11:2+ 13:10
- አጭበርባሪነት - 11:3
- ሐጄት - 11:13
- ብጥብጥ - 16:29
- ብልጥነት - 12:2
- አታላይነት - 12:20
- ታግኝ አለመሆን - 12:22
- ሰነፍ - 10:4+ 12:24
- በሐሰት መመስከር - 12:9+ 14:5+ 25
- መዋሸት - 12:19+ 22

እየሱስ በግርቱ. 7:21-22 ርኩስ የሚላቸው እነዚህን ነገሮች ነው። እነዚህ ነገሮች ከእግዚአብሔር ይለዩናል። በገላ. 5:19-21 እውሉስ እንደገና በመንፈስ የማይወለድ የተፈጥሮ ውጤቶች ይላቸዋል። መጽሐፈ ምሳሌን በጥንቃቄ ካነበብክ በኋላ ተጨማሪ ጥቅሶች ታነባለህ። የእግዚአብሔር ሰዎች እነዚህን ጠባዮች ማወቅ እና እነርሱን ከማድረግ መቆጠብ ያለባቸው ናቸው።

ጥያቄዎች

1. መጽሐፈ ምሳሌ በምናጠናበት ጊዜ ማሰብ ያለብን አምስት ዋና ሐሳቦች ምንድን ናቸው?
2. የአቋማችን ውጤቶች ምን ምን ናቸው?
3. ብዙ መልካም አቋሞችን ጥቀስ። ብዙ የሰህተት አቋሞችን ጥቀስ።
4. በመጽሐፈ ምሳሌ ከተዘረዘሩት ትዕዛዛት ጥቂቶችን ዘርዝር፤ በተጨማሪም ሌላ ስጥ።
5. የሞኝ ባሕርይ የሚገልጡትን ጥቅሶች አብራችሁ አንብቡ። ተጨማሪ ጥቅሶች ስጡ።
6. ሰው መጥሮ ነገር እንዲሠራ ከሚያደርጉ ነገሮች አንተን የሚያዳክመው የትኛው ነው።

ክፍል 7 ከሌላው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ያለው ድጋፍ

የብሉይ ኪዳን ሥነ ምግባራዊ መለኪያ ከአዲስ ኪዳን መለኪያ ጋር ተመሳሳይ ነው።

1. የእውሉስ መልእክቶች ልክ እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን የመሠረተውን የእውነትና የሰህተት መመሪያ ያስተምራሉ። ዘመናትና ሁኔታዎች ይለወጣሉ፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር መለኪያ አይለወጥም፤ ኤፌ.5:1-2፤ ፊልፌ.2:1-11፤ ቆላ.3:1-4። አዲስ ሥነ ምግባራዊ ጥያቄዎች በሚኖረን ጊዜ ወደ እግዚአብሔር ቃል እንወሰዳቸው፤ የእግዚአብሔር መለኪያም ምን እንደሆነ እንወቅ።
2. መጀመሪያ ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ግንኙነት መኖር አለበት። ይህ ሊሆን የሚችለው ግን በክርስቶስ አማካይነት ብቻ ነው፤ ኤፌ.2:1-10። እውነተኛ አቋም ሊኖረን የሚችለው ክርስቶስ በእኛ ሲኖር ብቻ ነው፤ ፊልፌ.2:5-11። እውነተኛ ሥነ ምግባር ትርጉም ሊኖረው የሚችለው ሰው በመጀመሪያ የእግዚአብሔር ቤተሰብ አባል በሚሆንበት ጊዜ ብቻ ነው፤ ዮሐንስ3:1-5።
3. ክርስቲያኖችን ሳያቋርጡ ትክክልንና ስሕተትን ለመለየት ምርጫዎችና ውሳኔዎች ማድረግ አለባቸው። በምኖርባት ዓለም ተቀባይነት ባይኖረውም ምንም የኛ መመሪያ የእግዚአብሔር ቃል መሆን አለበት፤ ኤፌ.5:3-10። «እግዚአብሔርን የሚያስደስት ነገር ፈልግ» የሚለው መመሪያ የክርስቲያኖች ሥነ ምግባራዊ መመሪያ መሆን አለበት፤ ፊል.3:7-14፤ ቆላ.3:5-14።
4. የሥጋችን ተፈጥሮአዊ ፍላጎትና በዓለም ያሉ ግፊቶች ሁልጊዜ ሊያቃሉን ይጥክራሉ፤ ያስፈራሩናልም። ይህም ዲሲፕሊን ይጠይቃል፤ በክርስቲያኖች

ውስጥ በሚኖረው በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ብቻ ሊያሸንፈው ይችላል፤ ኤፌ. 5:15-21፤ ፊል.3:1-11።

5. የክርስቲያን ሕይወት ውጊያ እንደሆነ ጳውሎስ ያሳውቃል። ከሥጋ ፍላጎት ጋር ብቻ ሳይሆን ከመጥፎ መንፈሳዊ ኃይሎች ጋር ጭምርም ነው፤ ኤፌ.6:10-13። እግዚአብሔር በሰጠን መሣሪያ ካልተጠቀምን በዓለም እንሸነፋለን፤ ኤፌ.6:14-18፤ ፊል.2:12-13፤ ቆላ.2:6-8።

ጥያቄዎች

1. አዳዲስ የሥነ ምግባር ጥያቄዎች በሚኖሩን ጊዜ መመሪያ እንድናገኝ ወደማን መሄድ አለብን?
2. እውነተኛ የሥነ ምግባር ሥራ ትርጉም የሚኖረው መቼ ነው?
3. ክርስቲያን የሥነ ምግባር ውሳኔ በሚያደርግበት ጊዜ መሠረቱ ምን መሆን አለበት?
4. የክርስቲያን የኃይል ምንጭ ምንድን ነው?
5. የክርስቲያን የውጊያው መሣሪያዎች ምንድን ናቸው?

ክፍል 8 መደምደሚያ

መጽሐፈ ምሳሌ የሚያስተምረን ምንድን ነው?

1. እግዚአብሔር የእውነትና የስሕተት መለኪያዎች ገልጿል። መመሪያዎቹ በዝርዝር ባይሰፍሩም ቅሉ፣ ገልፅ ናቸው፤ በተላሉም ልንረዳቸው እንችላለን። የሥነ ምግባር ጥያቄዎች በምናስብበት ጊዜ መጠየቅ ያለብን እግዚአብሔር ስለመጥሸት? ስለማታለል፤ ስለመስረት፤ ስለ ክህደት፤ ምን ይላል የሚለውን መሆን አለበት። ምንጊዜም «ይህ ግን ሁሉ ሰው የሚሠራው ነው» ብሎ መመለስ ትክክል አይደለም።
2. በመጀመሪያ ከእግዚአብሔር ጋር ያለን አቋም የተስተካከለ መሆን አለበት። ሥነ ምግባራዊ ትምህርት ሕይወቱን በመንፈስ ቅዱስ ለማይመራ ሰው ማስተማር ማለት፤ ለሚሰጥም ሰው አዲስ ልብስ እንደመሸጥ ያህል ነው። በምናስተምርበት ጊዜ አድማሮችን ማሰብ አለብን። አማኞች ወይስ ክርስቲያን ያልሆኑ ናቸው? ክርስቲያን ያልሆኑትን ሰዎች ስናስተምር የንስሐ ትምህርት ማቅረብ አለብን። እግዚአብሔር እንደሚፈልጋቸው ለመኖር የሚፈልጉ እግዚአብሔርን የሚያውቁ ሰዎች ብቻ ናቸው።
3. ምንም የማይመች ቢሆንም ትክክል ለመሥራት መወሰን አለብን። ይህን ውሳኔ ማድረግ ያለብን ከፈተና በፊት መሆን አለበት። እግዚአብሔርን የምናውቅ ከሆነ እርሱን መታዘዝና የሚፈልገውን መሥራት አለብን። ምርጫው ቀላል ሳይሆን ይችላል፤ እውነተኛ ውሳኔዎች ለማድረግ የሴፍ ምን እንደደረሰው አስብ። በተፈጥሮአዊ ሁኔታችን ብንመረኮዝ ምንም ዓይነት እርዳታ እንደማናገኝ መገንዘብ

አለብን። የሚያስችለን ክርስቶስ ብቻ ነው። ይህም ግለት ለተቃውሞ ዝግጁ መሆን አለብን ግለት ነው። እግዚአብሔር የሚፈልገውን ለመሥራት በጣም አዳጋች እንደሆነ መንገዱን አለብን።

4. ክርስቲያን ያልሆነው ዓለም ተፅእኖ እንደሚያሳድርብን፤ ሊያታልልን እንደሚችል፤ እንደሚተናኮለንና እንደሚያስፈራራን ግወቅ አለብን። በመጽሐፈ ምላሌ የተጠቀሙት ጠላቶቻችን አሁንም ቢሆን ከእኛ ጋር አሉ። እነርሱ በተለያዩ መንገዶች ያጠቁናል። የተቃና ኑር ለመኖር ቀላል እንደማይሆን ልጆችን በጥንቃቄ ግስተግር አለብን። ይህንም በሚያውቁበት ጊዜ ለተቃውሞ ዝግጁ ይሆናሉ።

ጥያቄዎች

1. «ሰው ሁሉ ይህን የሚሠራው ነው» ግለት ትክክል የማይሆነው ለምንድን ነው?
2. «የማይመቸኝም ቢሆን ትክክል የሆነውን እሠራለሁ» ብለን የምንወስነው መቼ ነው?
3. ይህን ውሳኔ በምናደርግበት ጊዜ ለምን ዓይነት ነገር መዘጋጀት አለብን?
4. የእግዚአብሔርን ቃል በምናስተምርበት ጊዜ ለአድግጫችን ግሰብ ያለብን ለምንድን ነው?
5. ሕፃናትን ለተቃውሞ የምናዘጋጃቸው እንዴት ነው?

ምዕራፍ አምስት

መልሶች

1. የይዘቱ አቀራረብ
2. በመጀመሪያ የጸሐፊውን ጠቅላላ ዓላማ ግውጣት፤ ከዚያም ቃላቶቹንና ሐረጎቹን በአገጣጣቸው መተርጎም ነው።
3. እግዚአብሔር በጠላቶቹ ላይ ያገኘውን ድል የሚያበስሩ መዝሙሮች ናቸው።
4. ገጥሙን በትርጉም ብቻ ስለምናነበው ነው።
5. ስንኝ ስለሌለው፤ ገጥሙ የተመሠረተው በሐሳብ እንጂ ቤት የሚመታ ስላልሆነ፤ የገጥሙ መሠረት ድምጽ ስላልሆነ ነው።
6. በሚጠብቁና በሚላሉ ፊደላት ስለሚጠቀም ነው።
7. አንድ የሆኑትን ሐሳቦች በሁለት የተለያዩ መንገዶች መግለጽ ነው።
8. አንድ ሐሳብ በሁለት መንገዶች መግለጽ፤ አንደኛው በአሉታ ከዚያም ደግሞ በአዎንታ መግለጽ።

9. የመጀመሪያው መስመር ዓረፍተ ነገር በተገኘ የተተረጎመ ሲሆን ሁለተኛው መስመር ደግሞ የመጀመሪያው መስመር ትርጉም ነው።
10. ሐሳቡን ከመጀመሪያው መስመር ይወስድና በግሪፕላው መስመር ይጠቀምበታል።
11. የመጀመሪያውና የአራተኛው መስመር ተመሳሳይ ናቸው። እንዲሁም የሁለተኛና የሶስተኛ መስመር ተመሳሳይ ናቸው።
12. ሁለት - ሙሉና ሙሉ ያልሆነ ተመጣጣኝነት።
13. በመስመር አንድ እና ሁለት መካከል የቃል በቃል መተካከል አለ።
14. በመስመር አንድ እና ሁለት ያሉት ቃላት ተመሳሳይ ሲሆኑ ሐሳባቸው ግን አንድ አይደለም።
15. ምንም እንኳን መስመር አንድ እና መስመር ሁለት ተመሳሳይ ሐሳብ ቢኖራቸውም በመስመር አንድ ተመጣጣኝ የሌለው ሐሳብ በመስመር ሁለት ይገኛል።
16. ሐሳቦቹ አንድ አይደሉም። በሁለቱ መስመሮች ግን አንድ ሐሳብ ይገለጻል።
17. የዕብራውያን ግጥም ልዩ እንዲሆን የግሪክኛውን ተመጣጣኝነት ያሳያል።
18. ቅኔ እና ዜግ

መልስ

ክፍል 1

1. ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር አምላላ ስለሆነ የግምገማኝ ፍላጎት አለው።
2. አምላክ ግለት ሰው በቃሉ እና በሥራው ከርሱ ለግብአጠው ታዋቂ እንደሆነ ግመን ግለት ነው።
3. የሰው ሙገላ በእግዚአብሔር እና በሰው መካከል የትከክለኛ ግንኙነት ምልክት ነው።
4. ሰው ለእግዚአብሔር ምስጋና በግሪክኛው ጊዜ ሊገባው የግድችለውን ብዙ መልካም ነገሮች እንዳገኘ በግዕዝ ነው።
5. ሰው በሙገላ እና በምስጋና እግዚአብሔርን ካመለከተ የራሱን ውድቀት ይገነዘባል። ይህ ሰው ኃጢአትን እና ውድቀትን እንዲያምን ያደርገዋል።
6. እግዚአብሔርን የግሪክኛው ሰዎች ለሌሎች እንዲጻጹ ግለትም ለእግዚአብሔር ለቤቱታ እንዲያቀርቡ ስልጣን ተሰጥቶባቸዋል።

ክፍል 2

1. ሰው ከግምገማኝ በፊት የእግዚአብሔርን መለኮታዊ መገለጥ መተበል አለበት። በመጠኑ ቢሆንም እሱ ግን እንደሆነ ግዕዝ አለበት።

2. በብሉይ ኪዳን የሚገኙ ሁለቱ የሙገሳ ባሕርዮች መዝሙር እና በታሪክ የእግዚአብሔርን ታላላቅ ሥራዎች ማስታወስ ናቸው።
3. በብሉይ ኪዳን፣ ታላት እና መስዋዕቶች የምስጋና ማቅረቢያ መንገዶች ናቸው።
4. በእግዚአብሔር ላይ እና በሰው ላይ የተሠሩትን ኃጢአቶች ማመን አስፈላጊ ነበሩ።
5. በተስፋው መሠረት ሰው እግዚአብሔርን ሊጠይቅ ይችላል።

ክፍል 3

1. ናሳ እግዚአብሔርን ያመለከው እና ያምገሰው ከመስዋዕት ጋር ነው። ሕዝቅያስ ደብዳቤውን በእግዚአብሔር ፊት ዘረጋው።
2. ዲቦራ እና ባርቅ እግዚአብሔርን በመዝሙር አምገሱት።
3. ዳዊት የእግዚአብሔርን ቤት ለመሥራት እንዲፈትድለት እግዚአብሔርን ጠየቀ።
4. አምላክ መሆኑን እንዲያሳይ በመሥዋዕቱ ላይ እግዚአብሔር እሳት እንዲለቅ ኤልያስ ጸለየ።
5. ዕዝራ የሕዝቡን ኃጢአት ተናዘዘ።
6. ሰሕተት የሆነው የጣኦት አምልኮ እስራኤል እንድትማረክ አደረገ።

ክፍል 4

1. ብዙ ሰዎች እግዚአብሔርን በግምላክ ፈንታ የኃይማኖት መሪን ያመልካሉ። የዚህም ውጤት ይህ ሰው ተአምር እንዲሠራ የሚጠብቅ ኃይማኖት እንዲያድግ ያደርጋል።
2. መዝሙር ወይም ንግግር እግዚአብሔርን ለማምገስ የተለመደ መንገድ ነው።
3. ሰው እግዚአብሔርን ማመስገን ቸል ካለ ነገሮችን የፈጠረ ወይም ሁሉም ነገር የሚገባው ይመስለዋል።
4. አምልኮ፣ ሙገሳ እና ምስጋና በበለጠ የእግዚአብሔርን የበላይነት ወደ መገንዘብ ይመሩናል።
5. መዝሙረ ዳዊት ለምን ለምን ነገሮች መጸለይ እንዳለብን ያስተምረናል።

ክፍል 5

1. እግዚአብሔርን የምናመልከው በምንሠራቸው ነገሮች እና እነርሱን በምንሠራበት መንገድ ነው።
2. እግዚአብሔርን የምናመልከው በመዘመር፣ በመጸለይ እና በሥራ ነው።
3. ሙገሳ እግዚአብሔር ለሠራልን የደስታ መግለጫ ነው።

4. ለእግዚአብሔር ምስጋና እስካልመለሰን ድረስ እግዚአብሔር ለእኛ የሠራልንን ነገር ሙሉ በሙሉ ልንረዳ አንችልም።
5. እምነትን እና ኃጢአትን ማመን ሁለቱ የመናዘዝ ዓይነቶች ናቸው።
6. ለእግዚአብሔር አቤቱታ ለማቅረብ ወይም ከእርሱ ነገሮችን ለመጠየቅ እምነት ያስፈልጋል። መጸለይ ያለብን በእግዚአብሔር ፈቃድ መሠረት ነው። መጸለይ ያለብን በክርስቶስ ስም መሆን አለበት፤ ምክንያቱም ወደ እግዚአብሔር አብ የምንቀርበው በእርሱ ነው።
7. ንስሐ መግባት የእውነተኛ መናዘዝ አይነተኛ ገጽታ ነው።

ክፍል 6

1. እግዚአብሔር የሚመለከው ሀ/ የዓለም እና ሥነ ፍጥረት ፈጣሪ ስለሆነና ለ/ የዓለም ዳኛ ስለሆነ ነው። መዝ. 33።
2. እግዚአብሔር በመዝ. 65 የሚመሰገን ሀ/ ይቅር የሚል አምላክ ስለሆነ፤ ለ/ አዳኝ እና ገዢ አምላክ ስለሆነና ሐ/ አቅራቢ አምላክም ስለሆነ ነው።
3. በመዝ. 92 የእግዚአብሔር ፍቅር እና ታማኝነት የተገለጸው ሀ/ በሥራው ለ/ በበረከቱ ነው።
4. የይቅርታ በረከት እና የጥፋት ሥቃይ ንፅፅር በመዝ. 32 ተገልፀዋል።
5. መዝ. 51 ኃጢአትን የመናዘዝ ጥሩና አይነተኛ ምሳሌ ነው።
6. ዳዊት በመዝ. 51 ያመናቸው አራት የኃጢአት ባሕርያት ናቸው። እነርሱም፡-
 ሀ/ ግላዊ ኃላፊነቱን ተገንዝቦ ነበር።
 ለ/ በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት እንደሠራ ተገንዝቦ ነገር።
 ሐ/ ገጹ ሕ አለመሆኑን ተገንዝቦ ነበር።
 መ/ ራሱን በእግዚአብሔር ላይ ለመጣል ፈቃደኛ ነበረ።
7. ዳዊት ኃጢአቱን በማመኑ ለቅድስሱ፤ ለንጽህናና ለደስታው ተመኘ።
8. የመሪዎች ኃጢአት ተከታቶቹን ያደክግል። የእርሱ ኃጢአት ሕዝቡን እንዳያደክም ዳዊት ጸለየ።

ክፍል 7

1. አንዳንድ የአዲስ ኪዳን ምሳሌዎች፡-

ሀ/ የሙገላ ምሳሌዎች - ሉቃስ 10: 21-22፤ ኤፌ. 1: 3-14፤ ይሁዳ 1: 24-25፤ ራእይ 4: 8-11፤ 5: 8-10»

ለ/ የምስጋና ምሳሌዎች - 1 ተሰሎ. 1: 2-3፤ ዮሐንስ 17: 6-19፤ 20-26»

ሐ/ የአቤቱታ ምሳሌዎች - ኤፌ. 3: 14: 21፤ ዮሐዋ. 4: 23-30፤ ዮሐንስ 17: 6-19፤ 20-26»

መ/ የአዎልኮ ምሳሌዎች - ራእይ 7: 9-12፤ 19: 1-10»

ሰ/ የጥፋትን ግማን ምሳሌ - ያዕ. 5: 13-16»

2. ኢየሱስ በአግራጭነት «ረታድህ ከሆነ» ብሎ ጸለየ»

3. እውነተኛ አዎልኮ ለእግዚአብሔር አብዮት ለወልድና ለመንፈስ ቅዱስ መሆን አለበት»

4. ለሌሎች መለመን፤ ምስጋና ግቅረብ እና አቤቱታ ግቅረብ የጸሎት ክፍላቸው እንደሆነ ጳውሎስ ለጢጥቴዎስ ይናገራል፤ 1ጢጥ. 2: 1-2»

5. እስጢፋኖስ በድንጋይ ለግዴታው ሰዎች ይቅርታ እንዲደረግላቸው ይለምናል»

ክፍል 8

1. አዎልኮ ለእግዚአብሔር የግንገባው ነው»

2. የአዎልኮ ሥራዎች ስሕተት የግሆኑት እግዚአብሔርን በማክበር እና ልባችን ወደርሱ በመመለስ ፋንታ ሌሎችን ለማስደሰት በምንሠራበት ጊዜ ነው» 3. ብዙ ሰዎች ከፈጣሪ ይልቅ ፍጥረትን ያመልካሉ»

4. የጥገኝነት ተቃራኒ ኩራት ነው»

5. 1 ዮሐንስ 1 ስለ እውነተኛ መናፀዝ በግንገባ ያስተምረናል»

6. ጸሎታችንን ለመመለስ ብሎ እግዚአብሔር በሌላ ጊዜ የማይሠራቸውን ነገሮች ይሠራል» ስለዚህ እግዚአብሔር በልባችን ላይ ስለግሊዮኖች ሰዎች የመጸለይ ኃላፊነት አለን»

መልስ

1. ኢየሱስ ምሳሌ እና አንዳንድ የመዝ. ጽሑፎች እንዲሁም መክብብ»

2. ትምህርቱን ተውኔት በሆነ መንገድ ያቀርባል»

3. ለአስግተኛ፤ ለመታዘን እና ለቋሰ»

4. ሕዝቦች ጥበብ ሊሰጣቸው የሚችለው በአምላኮች በተላኩ መንፈሶች ሲያዙ ይመስላቸው ነበር»

5. ርኩስ መንፈስ ለማውጣት! በሽታን ለመፈወስና መልካም እድልን ለመስጠት።
6. የመጽሐፍ ቅዱስ የጥበብ ሥነ ጽሑፍ ግብረገባዊ ዓላማ አለው። ብቸኛው የእውነተኛው የጥበብ ምንጭ ከእስራኤል ጋር ቃል ኪዳን የገባው ፈጣሪ አምላክ እንደሆነ ይገልጻል።
7. የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ከግብፃውያንና ከባቢሎናውያን ጽሑፎች ቀድተዋል የሚል ነው።
8. ለሦስቱ አገሮች የጋራ የሆኑ ብዙ ትምህርቶች በመኖራቸው።
9. ግብፃውያንና ባቢሎናውያን ጸሐፊዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ቀድተው ሊሆኑ ይችላሉ።
10. ኤርምያስ 18: 18፣ 22: 1፤ 2ኛ ዜና 25: 16 ተመልከት።
11. ጥበብን በመተት አግኝተነዋል ባዮች አልነበሩም።
12. ከእግዚአብሔር ብቻ።
13. ምላሌ 3: 19ና 8: 22 ተመልከት።
14. በእውነት እና በስህተት መካከል ካለው ልዩነት ጋር አዋቂ ሰዎች ከስህተት ይልቅ እውነት የመረጡ ሰዎች ናቸው።
15. ለማግበረሰብ መረጋጋት ጥያቄዎች መልሶች አቅርቧል።
16. ጥበብ የእግዚአብሔር ባሕርይ ነጻብራቅ ነው።
17. ጥበብ ነው። ነገር ግን ራሱ እግዚአብሔር ይናገር የነበረ ይመስላል። በዚህም ምክንያት ምላሌ 8: 1-31 ኢየሱስ ክርስቶስን ያሳያል ብለን መተርጎማችን ልክ ነን።

መልስ

ክፍል 1

1. የሰው ልዩ ባሕርይ በእግዚአብሔር ምስል መፈጠሩ ነው።
2. ሕይወቱ ሙሉ ከመሆኑ በፊት ሰው እግዚአብሔርን ማወቅ አለበት።
3. የእግዚአብሔር አዳኝ መንገድ ልክ ለሀብታሙና ለጤነኛው እንደሚያደርገው ለድሀው እና ለበሽተኛው ያው ነው።
4. በዓለም ላይ ያሉ ብዙ ኃይማኖቶች ሰው ከእግዚአብሔር እንደተለየ ያወቀ መሆኑንና እርሱንም እየፈለገ መሆኑን ያረጋግጣሉ።

5. ሰው ብዙ ኃይማኖቶችን ይምክራል። ጓደኞቹንም ይጠይቃል። እግዚአብሔር ለማግኘት ሰው መልካም ሥራዎችን ግለትም ወደ ተቀደሱ ቦታዎች በመሄድ፣ ለድሆች ያለውን በመስጠት ይምክራል።

ክፍል 2

1. በመጽሐፈ ኢዮብ አንድ ሰው እግዚአብሔርን ለማግኘት ሲጣጣር እናገኘዋለን።
2. ኢዮብ ከእግዚአብሔር የራቀውን ሰው ይመክላል።
3. ፍለጋውን ሊያቆም ስለማይችል ኢዮብ የእግዚአብሔር ፍለጋውን ይቀጥላል። ሕይወቱ መራራ መሆኑን ቢያውቅም ካለ እግዚአብሔር ደግሞ የበለጠ መራራ እንደሚሆን ያውቅ ነበር።
4. በሰፊው ቢረዳገም እግዚአብሔርን ሊያገኘው እንደማይችል ኢዮብ በመጨረሻ ተገዝቦ። ተስፋ የሌለው መሆኑን ያውቅ ነበር። ነገር ግን ፍለጋውን መቀጠል ነበረበት።
5. የመጽሐፈ ኢዮብ ጠቅላላ ትርጉም የሚገኘው በመጽሐፉ መጨረሻ ምዕራፎች ነው።

ክፍል 3

1. እስራኤላውያን በግብፅ ባርያ ሆነው በነበሩበት ጊዜ እግዚአብሔር ረስተናል ብለው ያስቡ ነበር። ነገር ግን በጭንቅ ጊዜያቸው እግዚአብሔርን ጠሩ።
2. ለሕጎቹ እና ለእግዚአብሔር ቃል ትዕዛዞች አለመታዘዝ በእግዚአብሔር እና በእስራኤል መለያየትን አመጣ።
3. እስራኤላውያን የእግዚአብሔር የተመረጡ ሕዝቦች ነበሩ። እግዚአብሔርም አልተዋቸውም። እነርሱም ከርሱ ሊያመልጡ አይችሉም።
4. እስራኤል አንደ ኢዮብ የእግዚአብሔርን የበላይነት በተገነዘበ ጊዜ በእምነት እግዚአብሔርን ሊያይቅለ።
5. በአሁኑ ጊዜ እግዚአብሔር ራሱን የሚገልጽው በመጨረሻ የራስ ጥረት ለደረሱ እና የእርሱን የበላይነት ለተገነዘቡ ነው።

ክፍል 4

1. ሰው ከእንስሳ እንደሚበልጥ የሰው ኃይማኖታዊ ፍላጎቶች! ሟችነቱን እና የሞራል ሕጎች መገንዘቡ ያረጋግጣሉ።
2. የሰው አካባቢው ወይም አጋጣሚ ሁኔታዎች ብቻ ሰው እንደገና ከእግዚአብሔር አንድ እንዲሆን አያደርጉትም።
3. በዓለም ብዙ ሰዎች «እኔ ማን ነኝ?» የሚለውን ጥያቄ ይጠይቃሉ።

4. በዓለም ብዙ ሰዎች ሰላምና ፀጥታ ለማግኘት ለአዲስ ሕብረተሰብ እና ለአዲስ ያስተዳደር ዘዴ ይታገላሉ።
5. ሰው እረፍት የሌለውን ፍለጋ የሚያቆመው የሚጨበጥ ነገር ሲያጣ ነው። ይህም ግለት የእግዚአብሔርን የበላይነት በሚገነዘብበት ጊዜ ብቻ ነው። ከዚያም እግዚአብሔር ራሱን ለሰው ይገልጻል።

ክፍል 5

1. ሰው የእግዚአብሔርን መንገድ መቀበል አለበት፤ ዮሐንስ 14:6።
2. እምነት የሚጀምረው ሰው ገልፅ የሆነውን መልስ በማያይበት ጊዜ ነው። ገልፅ የሆነ መልስ የለም፤ ምክንያቱም የኛ መንገዶች የእግዚአብሔር መንገዶች አይደሉም፤ ኢሳ. 55:8-9 የእርሱ መንገድ ለኛ የታወቀ ላይሆን ይችላል፤ ሮሜ 11:33።
3. እርካታ የሚገኘው በፍለጋ ላይሆን በመቀበል ነው፤ ዮሐ. 1:12።
4. ኢዮብ ሰላም ያገኘው ለእግዚአብሔር በመገዛት ነው እንጂ በመፈለግ አይደለም።
5. እግዚአብሔር ራሱን ለሰው ለማሳየት ሕልሞችን፣ ራእዮችን፣ አጋጣሚዎችን እና በሽታዎችን ይጠቀማል። ነገር ግን እግዚአብሔርን ለማወቅ አስተማማኝ መንገድ የሚሆነው መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

ክፍል 6

1. ኢዮብ ታማኝ የሆነ ሀብት፤ ቤተሰብ፤ ጤና ስላገኘ ብቻ ነው። በግለት ሰይጣን እግዚአብሔርን ጠየቀው።
2. ኢዮብ የእግዚአብሔርን በረከት ያጣ ሀብታም ሰውን ይወክላል። ሀብት እና ጤና ያጣ ድህን እና በሽተኛንም ይወክላል።
3. ኢዮብ የተሰቃየው በሕይወቱ ውስጥ ኃጢአት በማድረግ ወይም አንዳንድ ነገሮች ባለመሥራቱ ነው ብለው ጓደኞቹ አመኑ።
4. ኤሊሁ ኢዮብ ለእግዚአብሔር ፈቃድ መገዛት አለበት የሚል አላብ አቀረበ። የኢዮብን ጥያቄ ግን አይመልስም።
5. የሥቃያችንን ወይም የፈተናችንን ምክንያት ሁሉ ጊዜ ልናውቅ አንችልም። የእግዚአብሔር መንገዶች ከኛ የበለጡ ናቸው።
6. ኢዮብ ከጓደኞቹ ጋር በሚያደርገው ክርክር ላኛም መርግሪያ ነው።
7. የኢዮብ የእግዚአብሔር ፍለጋ የሚቀጥሉትን ያጠቃልላሉ፡-

ሀ/ እግዚአብሔርን «ለምን» ብሎ ጠየቀ።

ለ/ እውነተኛ መሆኑን ይናገራል።

ሐ/ በእውነተኛ ሚዛን እግዚአብሔር እንዲፈርደው ይጠይቃል።

መ/ መልስ እንዲሰጠው እግዚአብሔርን ይለምናል።

8. ኢዮብ እና አራቱ ጓደኞቹ ሐሳቦቻቸውን ሁሉ ከሰነዘሩ በኋላ እግዚአብሔርን ተናገረ።
9. እግዚአብሔር ስለ ዓለም፣ ሥነ ፍጥረት እና ስለፍትሐ ኢዮብን ጠየቀው።
10. እግዚአብሔር ራሱን በመግለጹ ኢዮብ እንዲያመልክ አደረገው። እግዚአብሔር የበላይ እንደሆነም አወቀ፤ ጥያቄው እና ፍለጋውን አቆመ። ኢዮብ የእግዚአብሔር ቃል ተቀበለ፤ አመለከ።

ክፍል 7

1. በክፍል 7 ቁጥር ያሉትን ቁጥሮች ተመልከት።
2. ኃጢአት እግዚአብሔር ከእኛ እንዲለይ ያደረገ መሆኑን የሚገልፁ ሁለት ዋና ጥቅሶች፡ ሮሜ 3:23 እና ሮሜ 6:23 ናቸው።
3. ኤፌ.2:12-13።
4. ሮሜ. 3:20፤ ቲቶ.3:5 ኤፌ.2:8-9፤ ገላ. 2:16።
5. ሥቃይ፤ ስደትና ፈተና ከምንቀበላቸው ጊዜ የእግዚአብሔርን የበላይነት በበለጠ እንድንረዳው አደርጉናል።

ክፍል 8

1. በአሁኑ ዓለማችን ሰው ግንኙነትን ለማወቅ ይፈልጋል።
2. ሰው የሚያደርገው ነገር እንደሌለና እግዚአብሔር ያቀረበለትን መቀበል እንዳለበት ከተገነዘበ በኋላ ገስሐ መግባት አለበት።
3. በሞት እና ወደፊት በሚመጣ ዕድል ፍርሀት ምክንያት ሰው በመገፋፋት በእግዚአብሔር ፊት እውነተኛ መሆኑን ለማረጋገጥ ይሞክራል።
4. ሰው እግዚአብሔርን ሊያውቅ ይፈልጋል፤ ነገር ግን አይረካም። ምክንያቱም እግዚአብሔርን የሚያውቅበትን የእግዚአብሔር መንገድ አይቀበልም።
5. መጽሐፍ ቅዱስ በራሳቸው ሥራና ሀብት እርካታ ለማግኘት የሚፈልጉትን ሞኞች ይላቸዋል።

ክፍል 9

1. ድምጹን እንድንሰማ ጀርአችን የከፈተልን የእግዚአብሔር ጸጋ ነው። ሕይወታችንም የሚለወጠው በእርሱ ጸጋ ነው።
2. በብዙ መልካም ሰዎች ዘንድ የሚጎድለው ነገር «ለእኔው ለኃጢአተኛው እግዚአብሔር ምሕረት ያድርግ» የሚለው ነው፤ ሉቃ.18:13።

3. የሰዎችን ሕይወት የሚለውጠውና ሰው እግዚአብሔርን ለማግኘት ለሚያደርገው ትግል መልስ የሚሰጠው የእግዚአብሔር ቃል ብቻ ነው። ክርስቶስ ሕያው ቃል ነው።

4. ለኢዮብ ትግል መልስ ራሱ የእግዚአብሔር ቃል ነበር፤ ኢዮብ 38፤ 1።

5. የእግዚአብሔርን ቃል ከሰማና ካወቀ በኋላ ኢዮብ አመነ። ተቀበለም፤ እኛም እንደ ኢዮብ ማድረግ አለብን።

መልስ

ክፍል 1

1. በተለያዩ ኅብረተሰቦች ሥነ ምግባራዊ መለኪያዎች ልዩ ናቸው፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር የሰጠውን መለኪያ ስለሚያውቅ ነው።

2. እግዚአብሔርና ቃሉ የእውነት እና ስሕተት መለኪያ ያቀርባል።

3. ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ግንኙነት ሥነ ምግባራዊ መሠረት እንደሚጥልለት ግመን አለበት።

4. ሰው ሥነ ምግባራዊ ገስጋሴ ለማድረግ ሳይችል በፊት የራሱን ድክመት ማወቅ አለበት።

5. ከሰብአዊ ተፈጥሮ የወጡ ድክመቶች ውስጣዊ ናቸው። ደግሞ የውጭ ግፊቶች ውጤት ናቸው።

ክፍል 2

1. ብዙ ሰዎች የእውነተኛ ሥነ ምግባራዊ መለኪያ ምንጭ ስሚታቸውን፤ ሕብረተሰቡን ወይም ባህልን አድርገው ይወስዳሉ።

2. ስሕተትና ለደንበች መታዘዝ ኩራትን ያመጣል።

3. ምንም እንኳን ሰዎች ትክክልን ከስሕተት ቢለዩም ስሕተት ማድረጋቸውን ይቀጥላሉ።

4. ብዙ ሰዎች፡- «ሥነ ምግባራዊ ጥርጣራ እያለኝ መኖር አለብኝ?» «የብዙ ሰዎች ምርጫ ልክ ሳይሆን ይችላል?» «ተራ ሰው ሊረዳው የሚችል ግልፅና ቀላል መመሪያ ላገኝ እችላለሁ?» «እያንዳንዱን ጥያቄ ከመመለሴ በፊት እያንዳንዱን ማጥናት አለብኝ?» ብለው ይጠይቃሉ።

5. ብዙ ሰዎች ግጭት የሚኖራቸው ስሕተት ስለሚሠሩ ወይም ሊሠሩት ያልፈለጉትን ነገር እንዲሠሩ የተጠመዱ ስለሚመስላቸው ነው።

ክፍል 3

1. እስራኤልን ልዩ ሕዝብ ያደረገው የእግዚአብሔርን ሕግ መቀበሉ ነበረ።

2. እስራኤል የእግዚአብሔርን ፈቃድ ሠርቶ ከመደሰቱ በፊት ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ግንኙነት ግድረግ ነበረበት።
3. እስራኤላውያን ለእግዚአብሔር ባላቸው ፍቅር መሠረት እግዚአብሔርን ለማስደሰት ፈለጉ።
4. ኩራት እዝያንና ሕዝቅያሰን እንዲወድቁ አደረጋቸው።
5. እግዚአብሔር ለዳዊትና ለእኛ የሚያደርገው የይቅርታ መሠረት የእርሱ ጸጋ ነው።

ክፍል 4

1. ምንም እንኳ የሥነ ምግባር ጥያቄ ቢለወጥም የእግዚአብሔር ቃል መሠረታዊ እምነቶች ግን አይለወጡም። የእኛ መሠረት ናቸው።
2. ብቸኛ የሥነ ምግባር መሠረት የእግዚአብሔር ቃል ነው። ክርስቲያኖችን ሊያረካ የሚችለው ይህ ብቻ ነው።
3. እያንዳንዱ ሰው ለራሱ ውሳኔዎች በግሉ ተጠያቂ ሲሆን ለልጆቹ ወይም ለሚያስተምራቸው ሰዎች የማስተግር ኃላፊነት አለው።
4. አግራጮቹ ሁል ጊዜ ግልፅ ስለማይሆኑ መጋቢዎችና አስተግሪዎች ሥነ ምግባራዊ ትምህርት በመግለፅ ግስረዳት አለባቸው።
5. በእውነትና በስህተት መካከል ያለውን ልዩነት ለናውቀው የምንችለው በሕይወታችን እግዚአብሔርን በምናስቀድምበት ጊዜ ብቻ ነው።
6. በመጽሐፈ ምሳሌ ያሉ ሕጎች የሚለዩት በትርፅ ብቻ ነው። ከሌላው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል በእውነት አይለዩም።

ክፍል 5

1. በብሉይ ኪዳን ያለው የሥነ ምግባር ሕግ በኢየሱስና በሐዋርያቱ ታውቋል።
2. ሰው የተፈጠረው በእግዚአብሔር ምስል ስለሆነ ሊያረካው የሚችል የእግዚአብሔር መለኪያ ነው።
3. እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ ሰው ሥነ ምግባራዊ ንቃት ሰጥቷል። ሰው ካዳመጠ እና ልብ ካለ ሕሊናው ሊመራው ይችላል። ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ሕግ በልብ የሚያስቀምጥ መንፈስ ቅዱስ አላቸው። ክርስቲያኖች የእግዚአብሔርን ሕግ እንዲያከብሩ ክርስቶስ ያስችላቸዋል።
4. የእግዚአብሔር መለኪያ እውነተኛ መለኪያ መሆኑን ስንረዳ ነው። በክርስቶስ ላይ ላሉ ሰዎች የተሰጠውን ኃይል በምንቀበልና በምንጠቀምበት ጊዜ ነው።
5. በክርስቲያኖች ያለው ግጭት የሚነሳው ከሁለት ምንጭ ነው

1. አርጌው ተፈጥሮ ከአዲሱ ጋር ያለውን ግጭት ይቀጥላል፤

2. የሕብረተሰብ የውጭ ግፊቶችና የከፋት ኃይሎች ክርስቲያኖች እውነት እንዳይሠሩ ጦርነት ይከፍታሉ።

ክፍል 6

1. መጽሐፈ ምሳሌ በምናጠናበት ጊዜ ማሰብ ያለብን አምስት ሐሳቦች አሉ፡-

1. እግዚአብሔር የጥበብ ሁሉ ምንጭ ነው።
2. በእግዚአብሔር ላይ ያለን አድም
3. አምንታዊና አሉታዊ ትዕዛዞች
4. ወደ ወጥመድ የሚመሩን ሰዎች
5. ኃጢአት ያላቸው ጠባዮች

2. የእግዚአብሔርን ጥበብ ለመቀበል ወይም ላለመቀበል የሚወስነው አድማችን ነው።

3. ጥሩ አድምች 1/ በእግዚአብሔር መታመን 2/ የእግዚአብሔር ዲሲፒፒሊን፣ ትዕዛዞች፣ ምክር ወዘተ. መቀበል።

መጥፎ አድምች 1/ ኩራት 2/ምንአለብኝነት 3/አጭበርባሪነት 4/ብልጥነት
5/አታላይነት 6/ስንፍና 7/ታማኝ አለመሆን።

4. ይህ መልስ የቤት ሥራ ሊሆን ይችላል፤ ወይም በክፍል አብሮ ሊሠራ ይችላል።

5. ሌላ የቤት ወይም የክፍል ሥራ ሊሆን ይችላል፡- የሞኝ ወዘተ. ጠባዮች።

6. ታላላቅ ድክመቶችህን ካወቅህ በኋላ እነዚህን ድክመቶች ለማረም ሞክር፣ ፈተናን በቶሎ ለማወቅ በመንፈስ ቅዱስ ልትቋቋመው አንድነትህን መንፈስ ቅዱስ የሚሰጥህን ኃይል ተቀበል።

ክፍል 7

1. አዳዲስ ሥነ ምግባራዊ ጥያቄዎች በሚኖሩን ጊዜ ወደ እግዚአብሔር ቃል ሄደን ለመሪነቱ መጠየቅ አለብን።

2. የሥነ ምግባሪ መለኪያ ትርጉም የሚኖረው በክርስቶስ አማካይነት ከእግዚአብሔር ጋር እውነተኛ ግንኙነት በሚኖረን ጊዜ ብቻ ነው።

3. የክርስቲያኖች ሥነ ምግባራዊ ውሳኔ መሠረት «እግዚአብሔርን የሚያስደስት ነገር ፈልግ» የሚለው ዓረፍተ ነገር መሆን አለበት።

4. የክርስቲያኖች የኃይል ምንጭ መንፈስ ቅዱስ ነው።

5. የክርስቲያኖች የመጋደል መሣሪያዎች በኤፌ. 6:14-18። ላይ ተዘርዝረው ይገኛሉ። አንብብ!

ክፍል 8

1. «ሰው ሁሉ የሚያደርገው» እግዚአብሔር እንድንሠራው የሚረዳንን ሳይሆን ይችላል»
2. ፈተናው ከመምጣቱ በፊት ከዚህ ውሳኔ መድረስ አለብን»
3. ለተቃውሞ መዘጋጀት አለብን»
4. ለአማኞች የሚሰጠው መልእክት አማኞች ላልሆኑት ከሚሰጠው መልእክት ልዩ ነው»
5. የተቃና ኑሮ ለመኖር ቀላል እንደማይሆን ለልጆች ማስተማር አለብን»